

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1964

Vyhlásené: 15.06.1964 Časová verzia predpisu účinná od: 01.01.1965 do: 28.04.1968

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

101

ZÁKON

zo 4. júna 1964

o sociálnom zabezpečení

Ústava Československej socialistickej republiky zaručuje všetkým pracujúcim právo na hmotné zabezpečenie v starobe a pri pracovnej neschopnosti. Toto právo sa zabezpečuje sústavou sociálneho zabezpečenia, ktoré sa rozvíja v súlade s možnosťami a potrebami celého národného hospodárstva. Socialistická spoločnosť vytvára na základe neustáleho rozvoja výrobných síl a zdokonaľovania výrobných vzťahov stále priaznivejšie predpoklady na zlepšovanie životných a pracovných podmienok a na všestranné uspokojovanie hmotných a kultúrnych potrieb pracujúcich. Tieto zlepšujúce sa pracovné a životné podmienky a neustále prehlbovanie zdravotnej a sociálnej starostlivosti sa už dnes prejavujú nielen v zlepšovaní zdravotného stavu obyvateľstva, ale aj v predlžovaní pracovnej aktivity. Vývoj v tomto smere sa bude ďalej urýchľovať postupným odstraňovaním ťažkých a zdraviu škodlivých prác, zavádzaním novej techniky, najmä komplexnej mechanizácie a automatizácie výroby, postupným skracovaním pracovného času a ďalším prehlbovaním a zlepšovaním liečebno-preventívnej starostlivosti. Tomuto vývoju napomáha aj systém sociálneho zabezpečenia, ktorý má podporovať uvedomelé predlžovanie pracovnej aktivity a prispievať k tomu, aby aj pracujúci, ktorí získajú právo na odchod do dôchodku, podľa svojich schopností pomáhali ďalšiemu rozvoju socialistickej spoločnosti. Systém sociálneho zabezpečenia musí zabezpečovať, aby sa všetky materiálne a finančné prostriedky venované našou spoločnosťou na sociálne potreby čo najúčelnejšie využívali v súlade so záujmami a potrebami ďalšieho rozvoja nášho národného hospodárstva a aby boli pri rozdeľovaní týchto prostriedkov zabezpečené predovšetkým oprávnené potreby tých pracujúcich, ktorí pre starobu alebo invaliditu nemôžu uspokojovať svoje potreby vlastnou prácou. Táto zásada vyžaduje, aby sa v sústave dôchodkového zabezpečenia viac uplatňovali hľadiská sociálne, najmä zmenšením rozpätia medzi vyššími a nižšími dôchodkami, čo sa dosiahne zdanením vyšších dôchodkov a zvyšovaním nízkych dôchodkov vyššími sumami pri ďalšej práci. Dôchodkové zabezpečenie príslušníkov ozbrojených síl z povolania a príslušníkov bezpečnostných sborov prispôsobuje sa dôchodkovému zabezpečeniu ostatných pracujúcich. Nároky z dôchodkového zabezpečenia sa zabezpečujú všetkým pracujúcim na základe práce. Z dôchodkového zabezpečenia sa preto odstraňujú pozostatky skorších sociálne poisťovacích kapitalistických systémov. Spoločenský význam starostlivosti o deti vyžaduje výhodnejšiu úpravu nárokov pracujúcich matiek, najmä znížením vekovej hranice pre právo na starobný dôchodok u žien s viacerými deťmi a zhodnotením starostlivosti o deti pre nároky z dôchodkového zabezpečenia. Dávky a služby sociálneho zabezpečenia poskytuje štát. Na vykonávaní sociálneho zabezpečenia sa zúčastňujú pracujúci v najširšej miere prostredníctvom národných výborov a svojich spoločenských organizácií. Na vykonanie týchto zásad, určených XII. sjazdom Komunistickej strany Československa, Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

Rozsah sociálneho zabezpečenia

§ 1

(1) Sociálne zabezpečenie podľa tohto zákona zahŕňa:

1. dôchodkové zabezpečenie

- a) pracovníkov (pracujúcich v pracovnom alebo učebnom pomere a členov výrobných družstiev),
- b) pracujúcich, ktorí majú podľa tohto zákona, predpisov vydaných na jeho vykonanie alebo podľa iných predpisov v dôchodkovom zabezpečení práva a povinnosti ako pracovníci, najmä funkcionárov národných výborov, funkcionárov komisií ľudovej kontroly a štatistiky, sudcov z povolania, advokátov - členov advokátskych organizácií, študentov a vedeckých a umeleckých aspirantov,
- c) príslušníkov ozbrojených síl a príslušníkov bezpečnostných sborov z povolania,
- d) ostatných občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách, príslušníkov Ľudových milícií, pomocníkov Pohraničnej stráže a členov Pomocnej stráže Verejnej bezpečnosti, pokiaľ nie sú zabezpečení podľa iných predpisov*),
- e) bojovníkov proti fašizmu, obetí vojny a fašistickej perzekúcie v dobe neslobody a účastníkov prípravy na obranu Československej socialistickej republiky, pokiaľ nie sú zabezpečení podľa iných predpisov*),
- f) účastníkov krátkodobých alebo neplatených brigád, dobrovoľných požiarnikov, dobrovoľných zdravotníkov Československého červeného kríža, účastníkov organizovanej telesnej výchovy a ďalších pracujúcich, o ktorých to ustanovujú vykonávacie predpisy, a to pre prípad pracovného úrazu,
- g) spisovateľov, hudobných skladateľov, výtvarných umelcov, architektov, vedeckých pracovníkov, výkonných umelcov a artistov (ďalej len „umelci“);

2. zabezpečenie členov rodín občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách, pokiaľ nie sú zabezpečení podľa iných predpisov;*)

3. zabezpečenie dôchodcov v chorobe;

4. služby sociálneho zabezpečenia.

(2) Sociálne zabezpečenie zahŕňa aj dôchodkové zabezpečenie pozostalých po osobách uvedených v odseku 1 č. 1.

§ 2

Osobitný zákon upravuje sociálne zabezpečenie družstevných roľníkov.*)

PRVÁ ČASŤ DÔCHODKOVÉ ZABEZPEČENIE PRACOVNÍKOV

Prvý diel Základné ustanovenia

§ 3

Druhy dávok dôchodkového zabezpečenia

Z dôchodkového zabezpečenia sa poskytujú tieto dávky:

1. dôchodky

- a) starobný,
 - b) invalidný a čiastočný invalidný,
 - c) vdovský,
 - d) sirotský,
 - e) manželky,
 - f) osobný,
 - g) sociálny;
2. výchovné k dôchodkom;
 3. zvýšenie dôchodku a výchovného pre bezvládnosť.

§ 4

Všeobecné ustanovenia o podmienkach dávok

(1) Podmienky, za ktorých sa poskytujú dávky dôchodkového zabezpečenia, sú uvedené v ustanoveniach o jednotlivých dávkach.

(2) Nároky na starobný a invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok sa spravujú predovšetkým

- a) pracovnou kategóriou,
- b) dĺžkou doby zamestnania a
- c) výškou zárobku.

§ 5

Pracovné kategórie

(1) Zamestnania sa pre účely dôchodkového zabezpečenia zaraďujú podľa druhov vykonávaných prác do troch pracovných kategórií:

1. do I. pracovnej kategórie patria
 - a) zamestnania v baníctve pod zemou v hlbinných baniach,
 - b) zamestnania členov leteckých posádok a pracovníkov sústavne činných v lietadlách za letu,
 - c) zamestnania, v ktorých sa vykonávajú zvlášť ťažké a zdraviu škodlivé práce v hutách alebo v ťažkých chemických prevádzkach,
 - d) zamestnania kesonárov a potápačov,
 - e) zamestnania pri konečnom spracovaní rádioaktívnych surovín,
 - f) zamestnania v baníctve vykonávané pod spodnou úrovňou nadložia a na skryvke v povrchových baniach (lomoch) na uhlie a na rádioaktívne suroviny;
2. do II. pracovnej kategórie patria ostatné zamestnania, v ktorých sa vykonávajú práce za zvlášť obťažných pracovných podmienok;
3. do III. pracovnej kategórie patria všetky ostatné zamestnania.

(2) Ako doby zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie sa započítavajú aj náhradné doby (§ 7 ods. 1), ak bolo zamestnanie I. (II.) pracovnej kategórie prerušené len týmito dobami. Vykonávacie predpisy ustanovujú, ktoré doby odbojovej činnosti a fašistickej perzekúcie a v akom rozsahu sa započítavajú ako doby zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie.

(3) Vláda ustanovuje, ktoré druhy prác odôvodňujú, aby zamestnanie bolo zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie a ako sa zaradenie vykonáva.

§ 6**Doba zamestnania**

(1) Kde sa podľa tohto zákona požaduje pre vznik alebo výšku nároku na dôchodok určitá doba zamestnania, rozumejú sa ňou tieto doby od vzniku československého štátu:

1. doba pracovného (učebného) pomeru, doba činnosti v pomere člena výrobného družstva a doba inej činnosti, po ktorú majú pracujúci v dôchodkovom zabezpečení práva a povinnosti ako pracovníci [§ 1 ods. 1 č. 1 písm. b)];
2. doba služby vojaka z povolania a príslušníka bezpečnostného sboru;
3. doba výluk, stávk, a perzekúcie pre činnosť v revolučnom robotníckom hnutí; iná doba nezamestnanosti sa započítava v jednotlivých prípadoch v rozsahu podľa rozhodnutia okresného národného výboru;
4. doba štúdia na školách, včítane vysokých škôl, potrebná na prípravu na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky; doba štúdia pred 9. májom 1945 sa však započítava do doby zamestnania len pracovníkovi, u ktorého z celkovej doby zárobkovej činnosti od skončenia štúdia do dňa vzniku nároku na dôchodok pripadajú aspoň 3/4 na dobu zamestnania;
5. doba pracovného (učebného) pomeru (pracovnej činnosti) v cudzine, ak má pracovník ku dňu vzniku nároku na dôchodok trvalý pobyt v Československej socialistickej republike a je
 - a) československým občanom alebo
 - b) cudzím štátnym príslušníkom, ktorý bol na území Československej socialistickej republiky zamestnaný aspoň 10 rokov, pokiaľ nevyplýva niečo iné z medzištátnych dohôd.

(2) Doba pracovného (učebného) pomeru (pracovnej činnosti) sa hodnotí ako doba zamestnania, pokiaľ pracovný pomer (pracovná činnosť) zakladá alebo zakladal nemocenské poistenie podľa predpisov platných pre pracovníkov; ak nebol pracovník účastný nemocenského poistenia preto, že nebol do poistenia prihlásený, alebo preto, že zamestnanie nezakladalo podľa predpisov vtedy platných nemocenské poistenie, hodnotí sa zamestnanie pre účely tohto zákona, ak by zakladalo účasť na nemocenskom poistení podľa predpisov platných v čase vzniku nároku na dôchodok.

(3) Vykonávacie predpisy ustanovujú,

- a) ktoré iné doby sa považujú za dobu zamestnania,
- b) ako sa zhodnotí doba dôchodkového zabezpečenia získaná podľa predpisov o dôchodkovom zabezpečení družstevných roľníkov alebo podľa predpisov o dôchodkovom poistení jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb.

§ 7**Náhradné doby**

(1) Ak trvalo zamestnanie aspoň rok, započítavajú sa do doby zamestnania aj tieto doby (náhradné doby):

- a) doba služby v československých ozbrojených silách, pokiaľ sa táto služba nevykonávala ako povolanie; doba inej vojenskej služby sa započítava v rozsahu, ktorý ustanovujú vykonávacie predpisy;
- b) doba odbojovej činnosti a väznenia (internácie) z politických, národnostných alebo rasových dôvodov v dobe neslobody*); tieto doby sa započítavajú v rozsahu, ktorý ustanovujú vykonávacie predpisy;

- c) doba, po ktorú pracovník nebol alebo nemohol byť v pracovnom pomere v dobe neslobody z dôvodov politického, národného alebo rasového útlaku;
- d) doba, po ktorú sa žena starala o dieťa (aj osvojené alebo iné dieťa, ktoré prevzala do starostlivosti nahradzujúcej starostlivosť rodičov) vo veku do troch rokov alebo o invalidného maloletého, ktorý potreboval stálu starostlivosť a nebol umiestnený v ústave sociálnej starostlivosti; od 1. októbra 1948 tiež
- e) doba, po ktorú mal pracovník nárok na peňažné dávky nemocenského poistenia poskytované namiesto mzdy;
- f) doba odborného alebo politického školenia;
- g) doba prípravy na povolanie, ktorá sa vykonáva podľa predpisov o pracovnej rehabilitácii;
- h) doba poberania invalidného dôchodku alebo dávky, ktorá sa považuje od 1. januára 1957 za invalidný dôchodok, ale len pre vznik nároku na dôchodok; od 1. januára 1957 tiež
- ch) doba poberania čiastočného invalidného dôchodku, po ktorú bol vyplácaný príspevok pred umiestnením do zamestnania.

(2) Ak sa kryje doba zamestnania a náhradná doba, započíta sa len doba, zápočet ktorej je pre pracovníka výhodnejší. To isté platí, ak sa kryjú navzájom doby zamestnania alebo náhradné doby.

§ 8

Prerušenie zamestnania

(1) Ak bolo zamestnanie (§ 6 a 7) prerušené po dobu neprevyšujúcu päť rokov, započítava sa doba zamestnania pred prerušením; ak však trvalo prerušenie zamestnania dlhšie ako päť rokov, započítava sa doba zamestnania pred prerušením, len ak zamestnanie trvalo po prerušení aspoň tri roky.

(2) Pokiaľ bolo zamestnanie prerušené z vážnych dôvodov, posudzujú sa nároky z dôchodkového zabezpečenia tak, ako keby pracovník neprerušil zamestnanie; doba prerušenia sa však nezapočítava do doby zamestnania. O tom, či bolo zamestnanie prerušené z vážnych dôvodov, rozhoduje na žiadosť pracovníka okresný národný výbor. Žiadosť treba podať do dvoch rokov odo dňa, od ktorého bolo zamestnanie prerušené.

§ 9

Priemerný mesačný zárobok

(1) Starobný a invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok sa vymeriava z priemerného mesačného zárobku.

(2) Priemerný mesačný zárobok sa zisťuje z hrubých zárobkov za posledných 10, prípadne za posledných 5 kalendárnych rokov pred rokom, v ktorom vznikol nárok na dôchodok, podľa toho, čo je pre pracovníka výhodnejšie. Ak bol pracovník po vzniku nároku na starobný dôchodok ďalej nepretržite zamestnaný, zisťuje sa priemerný mesačný zárobok pre vymernenie starobného dôchodku z hrubých zárobkov za posledných 10 (5) kalendárnych rokov pred rokom, v ktorom pracovník skončil zamestnanie, pokiaľ je tento výpočet pre neho výhodnejší ako výpočet podľa ustanovenia prvej vety.

(3) Ak prevyšuje priemerný mesačný zárobok vypočítaný za dobu uvedenú v predchádzajúcom odseku sumu 2 000 Kčs, berie sa do počtu suma 2 000 Kčs v plnej výške a zo sumy prevyšujúcej 2 000 Kčs jedna tretina, najviac však suma 1 000 Kčs.

(4) Starobný alebo invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok toho, kto požíva alebo už požíval niektorý z týchto dôchodkov, nesmie sa vymerať z nižšieho priemerného mesačného zárobku, než koľko bol priemerný mesačný zárobok, z ktorého sa vymeral skorší dôchodok.

Druhý diel

Dávky dôchodkového zabezpečenia

Starobný dôchodok

§ 10

Pracovník má podľa dĺžky doby zamestnania a podľa dosiahnutého veku nárok na plný starobný dôchodok alebo na pomerný starobný dôchodok.

§ 11

Podmienky pre nárok na plný starobný dôchodok

(1) Na plný starobný dôchodok má nárok pracovník, ktorý bol zamestnaný najmenej 25 rokov a v čase trvania zamestnania dosiahol vek aspoň 60 rokov.

(2) Na plný starobný dôchodok má nárok aj pracovník, ktorý bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

- a) 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov zamestnanie uvedené v § 5 ods. 1 č. 1 písm. a) až e) a toto zamestnanie trvalo pri dosiahnutí uvedeného veku;
- b) 58 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov zamestnanie uvedené v § 5 ods. 1 č. 1 písm. f) a toto zamestnanie trvalo pri dosiahnutí uvedeného veku.

(3) Žena má nárok na plný starobný dôchodok, ak bola zamestnaná najmenej 25 rokov a v čase trvania zamestnania dosiahla vek aspoň

- a) 53 rokov a vychovala päť alebo viac detí,
- b) 54 rokov a vychovala tri alebo štyri deti,
- c) 55 rokov a vychovala dve deti,
- d) 56 rokov a vychovala jedno dieťa,
- e) 57 rokov a nevychovala žiadne dieťa,
ak nie je pre ňu výhodnejšie ustanovenie predchádzajúceho odseku.

(4) Pri posudzovaní nároku ženy na starobný dôchodok prizerá sa na jej (i osvojené) deti a na deti, ktoré prevzala do starostlivosti nahradzujúcej starostlivosť rodičov.

(5) Vzniku nároku na starobný dôchodok podľa predchádzajúcich odsekov nebráni, ak pracovník nebol zamestnaný najdlhšie po dobu dvoch rokov bezprostredne pred dosiahnutím veku potrebného pre nárok na tento dôchodok.

§ 12

Podmienky pre nárok na pomerný starobný dôchodok

(1) Na pomerný starobný dôchodok má nárok pracovník, ktorý bol zamestnaný po dobu kratšiu ako 25 rokov, ale najmenej 10 rokov, ak v čase trvania zamestnania dosiahol vek aspoň 65 rokov.

(2) Žena má nárok na pomerný starobný dôchodok nielen podľa predchádzajúceho odseku, ale tiež, ak bola zamestnaná po dobu kratšiu ako 25 rokov, avšak najmenej 20 rokov, dosiahla v čase

trvania zamestnania aspoň vek

- a) 60 rokov a vychovala aspoň jedno dieťa, alebo
- b) 62 rokov a nevychovala žiadne dieťa.

(3) Ustanovenia § 11 ods. 4 a 5 platia obdobne.

Výška starobného dôchodku

§ 13

Výška plného starobného dôchodku

(1) Základná výmera plného starobného dôchodku pracovníka, ktorý splnil podmienky určené pre nárok na tento dôchodok, je

- a) 60 % priemerného mesačného zárobku, ak bol pracovník zamestnaný z potrebnej doby zamestnania 25 rokov najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii a ak trvalo zamestnanie tejto kategórie ku dňu vzniku nároku na dôchodok;
- b) 55 % priemerného mesačného zárobku, ak bol pracovník zamestnaný z potrebnej doby zamestnania 25 rokov najmenej 20 rokov v II. pracovnej kategórii a ak trvalo zamestnanie tejto kategórie ku dňu vzniku nároku na dôchodok;
- c) 50 % priemerného mesačného zárobku v ostatných prípadoch.

(2) K základnej výmere podľa predchádzajúceho odseku sa pripočítajú pracovníkom uvedeným pod písm. a) a b) od 21. roku zamestnania a pracovníkom uvedeným pod písm. c) od 26. roku zamestnania za každý rok zamestnania

I. pracovnej kategórie 2 %

II. pracovnej kategórie 1,5 % a

III. pracovnej kategórie 1 %

priemerného mesačného zárobku, avšak len do výšky určenej v odseku 4; pritom sa započítava len doba zamestnania vykonávaného po dosiahnutí veku 18 rokov.

(3) Ak bol pracovník zamestnaný striedavo v rôznych pracovných kategóriách, započítava sa pre zvýšenie dôchodku podľa predchádzajúceho odseku do prvých 25 rokov zamestnania vždy najprv doba zamestnania III. pracovnej kategórie, potom doba zamestnania II. pracovnej kategórie a naposledy doba zamestnania I. pracovnej kategórie.

(4) Starobný dôchodok je ku dňu vzniku nároku

- a) najviac 70 % priemerného mesačného zárobku, ak bol pracovník z potrebnej doby zamestnania 25 rokov zamestnaný najmenej 20 rokov v II. pracovnej kategórii;
- b) najviac 60 % priemerného mesačného zárobku, ak pracovník nesplňuje uvedenú podmienku. zvýšenie prevyšujúce hranicu 70 %, prípadne 60 % priemerného mesačného zárobku patrí, len ak ide o zvýšenie za dobu odbojovej činnosti a väznenia (internácie) z politických, národnostných alebo rasových dôvodov v dobe neslobody.

(5) Ak bol pracovník z potrebnej doby zamestnania 25 rokov zamestnaný najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii, nie je výška starobného dôchodku obmedzená podľa predchádzajúceho odseku.

§ 14

Výška pomerného starobného dôchodku

Pomerný starobný dôchodok je za každý rok zamestnania 2 % priemerného mesačného zárobku*).

Nárok na starobný dôchodok pri ďalšom zamestnaní

§ 15

(1) Rozvoj výrobných síl a stále zvyšovanie životnej úrovne a starostlivosti o zdravie pracujúcich umožňujú, aby pracujúci, ktorí splnia podmienky pre nárok na starobný dôchodok, pokračovali podľa svojich fyzických a duševných schopností v ďalšom zamestnaní. Vzhľadom na záujem spoločnosti i na posilnenie hmotného záujmu pracujúcich na ďalšom zamestnaní zvyšuje sa nárok na starobný dôchodok za dobu ďalšieho zamestnania podľa ďalších ustanovení.

(2) Závody sú povinné v spolupráci so závodnými výbormi základných organizácií Revolučného odborového hnutia vytvárať v súlade s potrebami národného hospodárstva priaznivé predpoklady pre ďalšie zamestnávanie tých pracovníkov, ktorí nepoužijú svoje právo na odchod do dôchodku a rozhodnú sa pokračovať v práci i po vzniku nároku na starobný dôchodok.

(3) Pracovný pomer s pracovníkmi, ktorí dosiahli vek potrebný pre nárok na plný starobný dôchodok, možno rozviazať výpoveďou len po predchádzajúcom súhlase okresného národného výboru.

(4) Starobný dôchodok sa po dobu ďalšieho zamestnania a pracovnej činnosti v jednotnom roľníckom družstve neposkytuje, pokiaľ vláda neustanoví výnimky (§ 58).

§ 16

Zvýšenie nároku na plný starobný dôchodok

(1) Pracovníkovi, ktorý je zamestnaný po vzniku nároku na plný starobný dôchodok a nepoberá invalidný dôchodok, zvyšuje sa nárok na plný starobný dôchodok za každý ďalší rok zamestnania o 4 % priemerného mesačného zárobku a pri neukončenom roku zamestnania o 1 % priemerného mesačného zárobku za každé tri mesiace zamestnania.

(2) Plný starobný dôchodok je po zvýšení podľa predchádzajúceho odseku najmenej
440 Kčs mesačne, ak trvalo ďalšie zamestnanie celkove aspoň rok,
480 Kčs mesačne, ak trvalo ďalšie zamestnanie celkove aspoň dva roky, a
520 Kčs mesačne, ak trvalo ďalšie zamestnanie celkove aspoň tri roky.

(3) Do doby ďalšieho zamestnania sa nezapočítavajú náhradné doby.

§ 17

Zvýšenie nároku na pomerný starobný dôchodok

(1) Pracovníkovi, ktorý je zamestnaný po vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok a nepoberá invalidný dôchodok, zvyšuje sa nárok na pomerný starobný dôchodok za každý ďalší rok zamestnania až do vzniku nároku na plný starobný dôchodok o 2 % priemerného mesačného zárobku.

(2) Pomerný starobný dôchodok pracovníka, ktorý bol zamestnaný do dňa vzniku nároku na tento dôchodok najmenej 15 rokov, je po zvýšení podľa predchádzajúceho odseku najmenej
330 Kčs mesačne, ak trvalo ďalšie zamestnanie celkove aspoň rok,
360 Kčs mesačne, ak trvalo ďalšie zamestnanie celkove aspoň dva roky, a
400 Kčs mesačne, ak trvalo ďalšie zamestnanie celkove aspoň tri roky.

(3) Po dovŕšení 25 rokov zamestnania zvyšuje sa nárok na starobný dôchodok podľa ustanovení o zvyšovaní nároku na plný starobný dôchodok.

(4) Do doby ďalšieho zamestnania sa nezapočítavajú náhradné doby.

§ 18

Najvyššia a najnižšia výmera starobného dôchodku

(1) Starobný dôchodok spolu s akýmkoľvek iným dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) nesmie prevyšovať sumu

2 200 Kčs mesačne, ak bol pracovník zamestnaný celkove najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii a ak trvalo zamestnanie tejto kategórie ku dňu vzniku nároku na dôchodok;

1 800 Kčs mesačne, ak bol pracovník zamestnaný celkove najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii a zamestnanie tejto kategórie netrvalo ku dňu vzniku nároku na dôchodok, alebo ak bol zamestnaný celkove najmenej 20 rokov v II. pracovnej kategórii;

1 600 Kčs mesačne v ostatných prípadoch.

(2) Plný starobný dôchodok je najmenej 400 Kčs mesačne.

(3) Pomerný starobný dôchodok je najmenej 300 Kčs mesačne.

(4) Starobný dôchodok je však najviac 90 % priemerného mesačného zárobku neobmedzeného podľa § 9 ods. 3 a zníženého o sumu, ktorá sa rovná dani zo mzdy určenej ku dňu vzniku nároku na dôchodok.

(5) Starobný dôchodok podľa odsekov 2 a 3 a starobný dôchodok v najnižšej výmere podľa § 16 ods. 2 a § 17 ods. 2 môže sa vymerať nad 90 % uvedeného priemerného mesačného zárobku, ak je tento dôchodok jediným zdrojom výživy dôchodcu a jeho rodiny alebo ak ide o manželskú dvojicu, ktorá nemá hrubý príjem vyšší ako

400 Kčs mesačne na osobu, ak ide o plný starobný dôchodok, alebo

300 Kčs mesačne na osobu, ak ide o pomerný starobný dôchodok.

Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok

§ 19

(1) Socialistická spoločnosť sa stará o zdravie pracovníkov a rozvíjanie ich pracovnej schopnosti. Pracovníkom, ktorých nepriaznivý zdravotný stav pôsobí zmenu, pokles alebo stratu pracovnej schopnosti, poskytujú zdravotnícke orgány a orgány sociálneho zabezpečenia v spolupráci s orgánmi Revolučného odborového hnutia a v súčinnosti so závodmi starostlivosť, aby si potrebnou liečbou, prevedením na vhodnú prácu, úpravou pracovných podmienok a účelnou pracovnou rehabilitáciou (§ 68) udržali alebo získali vhodné zamestnanie, a tým si zabezpečili doterajšiu životnú úroveň.

(2) Pri dlhodobom poklese alebo strate pracovnej schopnosti sa pracovníci zabezpečujú invalidným (čiastočným invalidným) dôchodkom. Pokiaľ povaha zdravotného poškodenia a vek pracovníkov pripúšťajú zlepšenie ich zdravotného stavu a obnovenie pracovnej schopnosti, priznáva sa invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok na dobu trvania úplnej (čiastočnej) invalidity a vhodnou pracovnou rehabilitáciou sa umožňuje, aby dôchodcovia znovu získali pracovnú schopnosť, prípadne mohli vhodne využiť zostávajúcu pracovnú schopnosť.

§ 20

Podmienky pre nárok na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok

(1) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok patrí pracovníkovi, ktorý bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na dôchodok (§ 21) a v čase trvania zamestnania alebo najneskôr do dvoch rokov po jeho skončení sa stal úplne (čiastočne) invalidným.

(2) Invalidný dôchodok však nepatrí pracovníkovi, ktorý v čase vzniku úplnej invalidity už splnil podmienky pre nárok na starobný dôchodok, pokiaľ úplná invalidita nie je následkom pracovného úrazu (§ 22).

(3) Pracovník je úplne invalidný, ak pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav

- a) je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie alebo výkon takého zamestnania by vážne zhoršil jeho zdravotný stav, alebo
- b) je síce schopný vykonávať sústavné zamestnanie, ale len celkom neprimerané jeho skorším schopnostiam a spoločenskému významu doterajšieho povolania.

(4) Pracovník je čiastočne invalidný, ak jeho zárobok podstatne poklesol preto, že pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav je schopný vykonávať

- a) doterajšie alebo iné rovnako kvalifikované zamestnanie len za zvlášť uľahčených pracovných podmienok alebo
- b) len iné zamestnanie menej kvalifikované.

§ 21

Doba zamestnania potrebná pre nárok na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok

(1) Doba zamestnania potrebná pre nárok na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok je u pracovníkov vo veku

- do 20 rokov menej ako rok,
- nad 20 rokov do 22 rokov 1 rok,
- nad 22 rokov do 24 rokov 2 roky,
- nad 24 rokov do 26 rokov 3 roky,
- nad 26 rokov do 28 rokov 4 roky,
- nad 28 rokov 5 rokov.

Doba zamestnania potrebná pre nárok pracovníka vo veku nad 28 rokov sa zisťuje z posledných 10 rokov počítaných späť od vzniku úplnej (čiastočnej) invalidity.

(2) Ak získal pracovník potrebnú dobu zamestnania v niektorom z vekových pásiem uvedených v predchádzajúcom odseku a ak bol ďalej zamestnaný, považuje sa za získanú dobu zamestnania potrebná v najbližšom vyššom vekovom pásme.

(3) Bez ohľadu na dĺžku doby zamestnania vznikne nárok na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok,

- a) ak sa stane pracovník úplne (čiastočne) invalidným následkom pracovného úrazu alebo
- b) ak sa stane úplne (čiastočne) invalidnou vdova, ktorá pri vzniku úplnej (čiastočnej) invalidity už nemá nárok na vdovský dôchodok, ak vstúpila najneskôr do jedného roku po zániku nároku na vdovský dôchodok do zamestnania a pokračovala v ňom až do dňa, keď sa stala úplne (čiastočne) invalidnou; toto ustanovenie sa však nevzťahuje na vdovu, ktorej z dôvodu úplnej invalidity znovu vznikne nárok na vdovský dôchodok.

§ 22

Pracovný úraz

(1) Pracovným úrazom je úraz, ktorý pracovník utrpel pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním. Rovnaké nároky ako pri pracovnom úraze má aj pracovník, ktorý utrpel úraz

- a) cestou do zamestnania a späť, ak ju podstatne neprerušil z príčin nesúvisiacich so zamestnaním,

- b) pri činnnej účasti na opatreniach proti živelným pohromám a pri odstraňovaní následkov živelných pohrôm alebo pri záslužnej činnosti vykonávanej bez právneho záväzku v prospech celku,
- c) pri výkone verejnej funkcie,
- d) pri niektorých osobitných druhoch činností určených vykonávacími predpismi.

(2) Pracovným úrazom sa kladú na roveň choroby z povolania; ktoré choroby sú chorobami z povolania, ustanovujú vykonávacie predpisy.

Výška invalidného dôchodku

§ 23

(1) Ak bol pracovník zamestnaný pred dňom vzniku nároku na invalidný dôchodok najmenej 25 rokov alebo po dobu, ktorá s pripočítaním doby od vzniku nároku na dôchodok do dosiahnutia veku 60 rokov u mužov a veku 57 rokov u žien dosahuje najmenej 25 rokov, je základná výmera invalidného dôchodku

- a) 60 % priemerného mesačného zárobku, ak bol pracovník zamestnaný najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii a ak trvalo zamestnanie tejto kategórie ku dňu vzniku nároku na dôchodok, alebo ak sa stal úplne (čiastočne) invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní I. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním;
- b) 55 % priemerného mesačného zárobku, ak bol pracovník zamestnaný najmenej 20 rokov v II. pracovnej kategórii a ak trvalo zamestnanie tejto kategórie ku dňu vzniku nároku na dôchodok, alebo ak sa stal úplne (čiastočne) invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní II. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním;
- c) 50 % priemerného mesačného zárobku v ostatných prípadoch.

(2) K základnej výmere podľa predchádzajúceho odseku pripočítajú sa pracovníkom uvedeným pod písm. a) a b) od 21. roku zamestnania a pracovníkom uvedeným pod písm. c) od 26. roku zamestnania za každý rok

- zamestnania I. pracovnej kategórie 2 %,
- zamestnania II. pracovnej kategórie 1,5 %,
- zamestnania III. pracovnej kategórie 1 %,
- pripočítanej doby 1 %

priemerného mesačného zárobku, avšak len do výšky určenej v odseku 4; pritom sa započítava len doba po dosiahnutí veku 18 rokov.

(3) Ak bol pracovník zamestnaný striedavo v rôznych pracovných kategóriách, započíta sa pre zvýšenie dôchodku podľa predchádzajúceho odseku do prvých 25 rokov zamestnania vždy najprv doba zamestnania III. pracovnej kategórie, potom doba zamestnania II. pracovnej kategórie a naposledy doba zamestnania I. pracovnej kategórie.

(4) Invalidný dôchodok je

- a) najviac 70 % priemerného mesačného zárobku, ak bol pracovník zamestnaný najmenej 20 rokov v II. pracovnej kategórii alebo ak sa stal úplne (čiastočne) invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní II. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním;
- b) najviac 60 % priemerného mesačného zárobku, ak pracovník nesplňuje uvedenú podmienku. zvýšenie prevyšujúce hranicu 70 %, prípadne 60 % priemerného mesačného zárobku patrí, len ak ide o zvýšenie za dobu odbojovej činnosti a väznenia (internácie) z politických, národnostných alebo rasových dôvodov v dobe neslobody.

(5) Ak bol pracovník zamestnaný najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii alebo ak sa stal úplne (čiastočne) invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní I. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním, nie je výška invalidného dôchodku obmedzená podľa predchádzajúceho odseku.

§ 24

Ak nebol pracovník zamestnaný pred dňom vzniku nároku na dôchodok najmenej 25 rokov alebo ak doba jeho zamestnania s pripočítaním doby od vzniku nároku na dôchodok do dosiahnutia veku 60 rokov u mužov a veku 57 rokov u žien nie je najmenej 25 rokov, je invalidný dôchodok 2 % priemerného mesačného zárobku za každý rok zamestnania a pripočítanej doby.

§ 25

Výška čiastočného invalidného dôchodku

Čiastočný invalidný dôchodok je polovica invalidného dôchodku; pritom však neplatia ustanovenia o najnižšej výmere invalidného dôchodku (§ 28 ods. 2 a 4).

§ 26

Výška invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku pri pracovnom úraze

(1) Invalidný dôchodok pracovníka, ktorého úplná invalidita je následkom pracovného úrazu, je o 10 % priemerného mesačného zárobku vyšší ako invalidný dôchodok vypočítaný podľa § 23 a 24.

(2) Čiastočný invalidný dôchodok pracovníka, ktorého čiastočná invalidita je následkom pracovného úrazu, je polovica invalidného dôchodku, ktorý by patril pri pracovnom úraze; pritom však neplatia ustanovenia o najnižšej výmere invalidného dôchodku.

§ 27

Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok v mimoriadnych prípadoch

(1) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok patrí odo dňa podania žiadosti aj pracovníkovi, ktorý sa stal úplne (čiastočne) invalidným

- a) pred vstupom do zamestnania, ak bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na dôchodok; ak však ide o pracovníka mladšieho ako 24 rokov, je potrebná doba zamestnania aspoň dva roky;
- b) po vstupe do zamestnania, nebol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na dôchodok pred vznikom úplnej (čiastočnej) invalidity, bol však zamestnaný po potrebnú dobu v posledných 10 rokoch pred podaním žiadosti.

(2) Občanovi, ktorý pre úplnú invaliditu vzniknutú v mladosti nemohol byť zamestnaný vôbec alebo po dobu potrebnú pre nárok na dôchodok a dosiahol vek 25 rokov, môže byť priznaný invalidný dôchodok až do výšky 400 Kčs mesačne.

(3) Za čiastočne invalidného sa považuje aj pracovník, ktorému dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav značne sťažuje všeobecné životné podmienky, aj keď jeho zárobok podstatne nepoklesol; takému pracovníkovi možno priznať čiastočný invalidný dôchodok.

§ 28

Najvyššia a najnižšia výmera invalidného dôchodku

(1) Invalidný dôchodok spolu s akýmkoľvek iným dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) nesmie prevyšovať sumu

2 200 Kčs mesačne, ak pracovník

bol zamestnaný v I. pracovnej kategórii po dobu potrebnú pre nárok na invalidný dôchodok a ak trvalo zamestnanie tejto kategórie ku dňu vzniku nároku na dôchodok, alebo

bol zamestnaný celkove najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii a ak trvalo zamestnanie tejto kategórie ku dňu vzniku nároku na dôchodok, alebo

sa stal úplne invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní I. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním;

1 800 Kčs mesačne, ak pracovník

bol zamestnaný celkove najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii a zamestnanie tejto kategórie netrvalo ku dňu vzniku nároku na dôchodok, alebo

bol zamestnaný v II. pracovnej kategórii po dobu potrebnú pre nárok na invalidný dôchodok a ak trvalo zamestnanie tejto kategórie ku dňu vzniku nároku na dôchodok, alebo

bol zamestnaný celkove najmenej 20 rokov v II. pracovnej kategórii, alebo

sa stal úplne invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní II. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním;

1 600 Kčs mesačne v ostatných prípadoch.

(2) Invalidný dôchodok je najmenej 400 Kčs mesačne.

(3) Invalidný dôchodok pracovníka staršieho ako 20 rokov je však najviac 90 % priemerného mesačného zárobku neobmedzeného podľa § 9 ods. 3 a zníženého o sumu, ktorá sa rovná dani zo mzdy určenej ku dňu vzniku nároku na dôchodok.

(4) Ak je invalidný dôchodok v najnižšej výmere podľa odsekov 2 a 3 jediným zdrojom výživy dôchodcu a jeho rodiny alebo ak ide o manželskú dvojicu, ktorá nemá hrubý príjem vyšší ako 400 Kčs mesačne na osobu, môže byť invalidný dôchodok

- a) nižší ako 400 Kčs mesačne vymeraný až do tejto výšky aj pracovníkovi staršiemu ako 20 rokov i nad 90% uvedeného priemerného mesačného zárobku,
- b) dosahujúci aspoň 400 Kčs mesačne vymeraný až do výšky 600 Kčs mesačne, nie však nad 90 % tohto priemerného mesačného zárobku.

Dôchodky pozostalých

§ 29

Všeobecné podmienky

(1) Vdovský a sirotsky dôchodok patria:

- a) po pracovníkovi, ktorý bol zamestnaný po dobu potrebnú pre nárok na invalidný alebo starobný dôchodok, ak neuplynuli od skončenia zamestnania do dňa smrti viac ako dva roky, alebo po pracovníkovi, ktorý zomrel následkom pracovného úrazu (choroby z povolania);
- b) po požívateľovi starobného alebo invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku.

(2) Dieťaťu obojstranne osirelému patrí sirotsky dôchodok, aj keď nikto z rodičov, prípadne z osôb, na ktoré bolo dieťa prevažne odkázané výživou (§ 33 ods. 2), nesplnil podmienky pre nárok na invalidný alebo starobný dôchodok.

§ 30

Vdovský dôchodok

(1) Vdovský dôchodok patrí vdove po čas jedného roku od smrti manžela.

(2) Po uplynutí tohto času patrí vdovský dôchodok, ak vdova splňuje niektorú z týchto podmienok:

- a) je úplne invalidná,
- b) stará sa aspoň o jedno dieťa, ktoré má nárok na sirotský dôchodok (§ 33),
- c) vychovala aspoň tri deti (§ 33),
- d) dosiahla vek 45 rokov a vychovala dve deti,
- e) dosiahla vek 50 rokov,
- f) jej manžel zomrel následkom pracovného úrazu (§ 22 ods. 1 prvá veta), ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní I. pracovnej kategórie a vdova dosiahla ku dňu jeho smrti aspoň vek 40 rokov.

(3) Nárok na vdovský dôchodok vznikne znovu, ak sa splní niektorá z podmienok uvedených v odseku 2 písm. a) až e) do dvoch rokov po zániku skoršieho nároku na vdovský dôchodok alebo do piatich rokov, ak manžel zomrel následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní I. pracovnej kategórie.

(4) Nárok na vdovský dôchodok zaniká vydajom; pri opätovnom ovdovení vznikne však nárok na skorší vdovský dôchodok znovu, ak by vdove patrilo, keby sa znovu nevydala, a ak jej nepatrí nárok na vdovský dôchodok po poslednom manželovi.

(5) Vdovský dôchodok patrí za podmienok uvedených v predchádzajúcich odsekoch aj rozvedenej žene, ak bola v čase smrti bývalého manžela odkázaná na príspevok na výživu, až do skončenia doby, do ktorej mal bývalý manžel povinnosť ho poskytovať; po tejto dobe môže sa vdovský dôchodok poskytovať len v prípadoch hodných zreteľa.

(6) Nárok na vdovský dôchodok nepatrí, ak bolo manželstvo uzavreté po 60. roku veku pracovníka (dôchodcu) a netrvalo aspoň dva roky; to však neplatí, ak sa z manželstva alebo z predchádzajúceho spoluzitia narodilo dieťa alebo ak smrť nastala následkom úrazu.

(7) Ak vdova žije v spoločnej domácnosti s druhom, výplata vdovského dôchodku sa zastaví; o zastavení výplaty rozhoduje okresný národný výbor. V prípadoch hodných zreteľa, najmä ak ide o staršiu vdovu, môže okresný národný výbor povoliť ďalšiu výplatu vdovského dôchodku alebo s prihliadnutím na príjmy vdovy a druhu povoliť výplatu tohto dôchodku v zníženej výmere. Ak bola výplata vdovského dôchodku zastavená alebo vdovský dôchodok sa vyplácal v zníženej výmere, výplata dôchodku sa obnoví v pôvodnej výške, ak druh zomrie alebo dôjde ku zrušeniu spoluzitia a vdovský dôchodok by patrilo, keby vdova nežila v spoločnej domácnosti s druhom.

(8) Vdove, ktorá nežila s manželom dlhší čas pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktorej manželstvo prestalo plniť svoju spoločenskú funkciu, patrí vdovský dôchodok, len ak bola vdova v čase smrti manžela odkázaná na neho výživou.

§ 31

Výška vdovského dôchodku

(1) Vdovský dôchodok je 60% dôchodku

- a) starobného alebo invalidného, na ktorý by mal pracovník (pracujúci dôchodca) nárok v čase smrti, podľa toho, ktorý z týchto dôchodkov je vyšší;
- b) starobného alebo invalidného, na ktorý mal nárok v čase smrti nepracujúci dôchodca.

(2) Vdovský dôchodok po požívateľovi čiastočného invalidného dôchodku, ktorý nebol zamestnaný, vymeriava sa z invalidného dôchodku, na ktorý by mal požívateľ čiastočného invalidného dôchodku nárok v čase smrti, keby bol úplne invalidným.

(3) Vdovský dôchodok je najmenej 360 Kčs mesačne, nesmie však byť vyšší ako dôchodok zomretého.

(4) Rozvedenej žene (§ 30 ods. 5) a vdove, ktorá nežila s manželom v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti (§ 30 ods. 8), patrí vdovský dôchodok len do výšky príspevku na výživu, prípadne výživného, a nesmie byť vyšší ako dôchodok zomretého; ustanovenie predchádzajúceho odseku o najnižšej výmere vdovského dôchodku tu neplatí.

(5) Ak je popri vdove, ktorá má nárok na vdovský dôchodok, aj rozvedená žena, ktorá má nárok na vdovský dôchodok, nesmie úhrn vdovských dôchodkov prevyšovať dôchodok zomretého; ak by bol úhrn vyšší, znižujú sa tieto dôchodky pomerne.

§ 32

Súbeh vdovského dôchodku s príjmom zo zárobkovej činnosti

(1) Ak je vdova zárobkove činná, kráti sa vdovský dôchodok o polovicu sumy, o ktorú úhrn vdovského dôchodku a hrubého príjmu zo zárobkovej činnosti prevyšuje mesačne sumu

- 1 600 Kčs, ak sa stará o dve deti (§ 11 ods. 4),
- 1 400 Kčs, ak sa stará o jedno dieťa,
- 1 200 Kčs, ak sa nestará o žiadne dieťa.

(2) Pri krátení podľa predchádzajúceho odseku musí však vdove zostať najmenej polovica vdovského dôchodku, ak sa stará aspoň o jedno dieťa; ak sa vdova stará aspoň o tri deti, vdovský dôchodok sa nekráti.

(3) Vdovský dôchodok sa nekráti zárobkove činnej vdove po čas jedného roka od smrti manžela.

§ 33

Sirotský dôchodok

(1) Sirotský dôchodok patrí dieťaťu (i osvojenému) zomretého pracovníka (dôchodcu).

(2) Sirotský dôchodok patrí aj dieťaťu, ak zomrel pracovník (dôchodca), ktorý prevzal dieťa do starostlivosti nahradzujúcej starostlivosť rodičov, a dieťa bolo v čase jeho smrti na neho prevažne odkázané výživou, ktorú dieťaťu nemôžu zo závažných príčin zabezpečiť jeho rodičia.

(3) Sirotský dôchodok patrí až do skončenia povinnej školskej dochádzky dieťaťa. Potom patrí sirotský dôchodok najdlhšie do 25. roku veku, ak dieťa

- a) sa sústavne pripravuje na budúce povolanie predpísaným výcvikom alebo štúdiom, alebo
- b) pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav je neschopné sa sústavne pripravovať na budúce povolanie alebo je schopné pripravovať sa naň len za mimoriadnych podmienok, alebo
- c) pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav je neschopné vykonávať sústavné zamestnanie (pracovnú činnosť) alebo výkon takého zamestnania (pracovnej činnosti) by vážne zhoršil jeho zdravotný stav.

(4) Po skončení povinnej školskej dochádzky sa sirotský dôchodok nevypláca, ak dieťa má vlastný hrubý mesačný príjem vyšší ako 600 Kčs.

(5) Nárok na sirotský dôchodok zaniká osvojením dieťaťa; nárok sa obnovuje zrušením osvojenia alebo smrťou osvojiteľa, ak dieťa nemá po ňom nárok na sirotský dôchodok.

(6) Výplata sirotského dôchodku môže sa zastaviť, ak požívateľ sirotského dôchodku uzavrie sobáš a ak je v rodine hrubý príjem na osobu vyšší ako 600 Kčs mesačne.

§ 34**Výška sirotského dôchodku**

(1) Sirotský dôchodok jednostranne osirelého dieťaťa je 30% dôchodku

- a) starobného alebo invalidného, na ktorý by mal zomretý pracovník alebo pracujúci dôchodca (§ 33 ods. 1 a 2) nárok v čase smrti, podľa toho, ktorý z týchto dôchodkov je vyšší,
- b) starobného alebo invalidného, na ktorý mal nárok v čase smrti nepracujúci dôchodca.

(2) Sirotský dôchodok po požívateľovi čiastočného invalidného dôchodku, ktorý nebol zamestnaný, vymeriava sa z invalidného dôchodku, na ktorý by mal požívateľ čiastočného invalidného dôchodku nárok v čase smrti, keby bol úplne invalidný.

(3) Sirotský dôchodok jednostranne osirelého dieťaťa je najmenej 180 Kčs a najviac 450 Kčs mesačne.

(4) Sirotský dôchodok obojstranne osirelého dieťaťa je 450 Kčs mesačne.

(5) Ak ide o viac detí, nesmie byť sirotský dôchodok žiadneho z nich nižší ako pomerný diel pripadajúci na jedno dieťa z úhrnu výchovného patriaceho k invalidnému dôchodku (§ 38 ods. 3).

Iné dôchodky a dávky**§ 35****Dôchodok manželky**

(1) Manželke pracovníka, ktorý získal dobu zamestnania potrebnú pre nárok na invalidný dôchodok alebo starobný dôchodok, môže sa priznať dôchodok manželky, ak nie je zárobkovo činná ani nemá nárok na iný dôchodok a

- a) dosiahla vek 65 rokov alebo
- b) je úplne invalidná.

(2) Dôchodok manželky môže sa priznať za rovnakých podmienok aj manželke požívateľa starobného alebo invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku.

(3) Dôchodok manželky sa poskytuje vo výške 100 až 300 Kčs mesačne podľa sociálnych pomerov rodiny.

§ 36**Osobný dôchodok**

(1) Zvlášť zaslúžilým pracovníkom v odbore hospodárstva, vedy, kultúry a obrany vlasti, v odbore správy a v iných úsekoch verejnej činnosti alebo pozostalým po nich môže sa priznať osobný dôchodok. Vláda ustanoví podrobnosti.

(2) Osobný dôchodok nahradzuje iné dôchodky podľa tohto zákona alebo iných predpisov.

§ 37**Sociálny dôchodok**

(1) Sociálny dôchodok môže sa priznať odkázaným občanom, ak nemajú nárok na iný dôchodok a

- a) dosiahli vek 65 rokov alebo

b) sú úplne invalidní.

(2) Sociálny dôchodok sa poskytuje až do výšky 250 Kč mesačne; ak podmienky pre priznanie sociálneho dôchodku splňujú obaja manželia (druh a družka), poskytuje sa im spoločný sociálny dôchodok až do výšky 375 Kčs mesačne.

§ 38

Výchovné k dôchodkom

(1) Výchovné patrí na každé dieťa (§ 33) požívateľa dôchodku starobného, invalidného (čiastočného invalidného), osobného a sociálneho. Výchovné však nepatrí na dieťa, ktoré má nárok na sirotsky dôchodok alebo na ktoré patria prídavky na deti podľa predpisov o nemocenskom poistení platných pre pracovníkov (výchovné podľa predpisov o materiálnom zabezpečení príslušníkov ozbrojených síl). Výchovné takisto nepatrí na dieťa, na ktoré nepatria prídavky na deti len preto, že pracovník nespĺnil určené podmienky. Ak nepatrí výchovné, pretože patria prídavky na deti, môže sa v sociálne odôvodnených prípadoch poskytovať rozdiel medzi prídavkami na deti a výchovným vymeraným podľa ďalších odsekov.

(2) Výchovné mesačne je

k dôchodku	na 1 dieťa Kčs	na 2 deti Kčs	na 3 deti Kčs	na 4 deti Kčs	na 5 detí Kčs
do 1400 Kčs	70	170	430	690	950
nad 1400 Kčs	70	170	400	640	880

a zvyšuje sa za každé ďalšie dieťa mesačne

o 260 Kčs pri dôchodku do 1 400 Kčs a

o 240 Kčs pri dôchodku nad 1 400 Kčs

(3) Výchovné mesačne je

k invalidnému dôchodku	na 1 dieťa Kčs	na 2 deti Kčs	na 3 deti Kčs	na 4 deti Kčs	na 5 detí Kčs
do 1400 Kčs	120	260	480	700	950
nad 1400 Kčs	120	260	480	660	880

a zvyšuje sa za každé ďalšie dieťa mesačne

o 260 Kčs pri dôchodku do 1 400 Kčs

o 240 Kčs pri dôchodku nad 1 400 Kčs.

(4) Ak je požívateľ dôchodku zároveň užívateľom poľnohospodárskej pôdy vo väčšej výmere, ako pripúšťajú Vzorové stanovy jednotných roľníckych družstiev pre výmeru záhumienka, alebo žije s takým užívateľom pôdy v spoločnej domácnosti ako člen rodiny, je výchovné

k dôchodku	na 1 dieťa Kčs	na 2 deti Kčs	na 3 deti Kčs	na 4 deti Kčs
invalidnému	120	260	420	600
inému	70	170	310	490

mesačne a zvyšuje sa za každé ďalšie dieťa o 220 Kčs mesačne.

(5) Ak by mali nárok na výchovné na to isté dieťa niekoľkí dôchodcovia, patrí výchovné tomu, kto má nárok na vyššie výchovné, a pri rovnakej výške výchovného tomu, komu bolo skôr priznané.

(6) Výchovné patrí až do skončenia povinnej školskej dochádzky; potom patrí a vypláca sa za rovnakých podmienok ako sirotsky dôchodok.

(7) Ak je dieťa v priamom zaopatrení inej osoby (ústavu sociálnej starostlivosti) než dôchodcu, vypláca sa výchovné tejto osobe (ústavu sociálnej starostlivosti).

(8) Výchovné sa neposkytuje na dieťa, ktoré

- a) je dlhšie ako šesť mesiacov v bezplatnom plnom zaopatrení liečebného alebo podobného ústavu alebo
- b) má iné bezplatné plné ústavné alebo internátne zaopatrzenie z prostriedkov rozpočtových, hospodárskych alebo iných organizácií.

§ 39

Zvýšenie dôchodku a výchovného pre bezvládnosť

Ak je dôchodca trvale tak bezvládný, že potrebuje ošetrovanie a obsluhu inou osobou, môže sa mu dôchodok zvýšiť o 100 Kčs až 400 Kčs mesačne so zreteľom na stupeň jeho bezvládnosti a jeho sociálne, rodinné a majetkové pomery; obdobne možno zvýšiť pre bezvládnosť dieťaťa od siedmeho roku jeho veku sirotsky dôchodok a výchovné.

DRUHÁ ČASŤ

ZABEZPEČENIE OBČANOV VYKONÁVAJÚCICH SLUŽBU V OZBROJENÝCH SILÁCH A ČLENOV ICH RODÍN

Prvý diel

Dôchodkové zabezpečenie občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách

§ 40

(1) Občanom vykonávajúcim službu v ozbrojených silách, ktorí nie sú vojakmi z povolania a stali sa úplne (čiastočne) invalidnými následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone služby v ozbrojených silách alebo v priamej súvislosti s ním, patrí invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok vo zvýšenej výmere, v akej sa poskytuje pri pracovnom úraze a podľa ustanovení o tomto dôchodku.

(2) Občanom uvedeným v predchádzajúcom odseku, ktorí sa stali v čase, keď vykonávali službu v ozbrojených silách, úplne (čiastočne) invalidnými následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých za iných okolností, než je uvedené v predchádzajúcom odseku, patrí invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok podľa ustanovení o tomto dôchodku.

(3) Dôchodky sa vymeriavajú zo sumy 1 000 Kčs mesačne; ak bol občan bezprostredne pred nástupom služby v ozbrojených silách dôchodkovo zabezpečený podľa tohto zákona, vymeriava sa dôchodok z priemerného mesačného zárobku, ak je to pre neho výhodnejšie.

§ 41

(1) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok patrí vo zvýšenej výmere, v akej sa poskytuje pri pracovnom úraze a podľa ustanovení o tomto dôchodku tiež

- a) občanom, ktorí sa stali úplne (čiastočne) invalidnými v súvislosti s poškodením zdravia, ktoré utrpeli následkom účasti v boji proti fašizmu ako príslušníci ozbrojených útvarov alebo následkom väznenia z dôvodov fašistickej perzekúcie v dobe neslobody;
- b) občanom povolaným na osobné úkony podľa predpisov o obrane Československej socialistickej republiky, účastníkom civilnej obrany, účastníkom prípravy na obranu Československej republiky

socialistickej republiky,*) príslušníkom Ľudových milícií, pomocníkom Pohraničnej stráže a členom Pomocnej stráže Verejnej bezpečnosti, ak sa stali úplne (čiastočne) invalidnými následkom úrazu, ktorý vznikol pri plnení ich úloh alebo v priamej súvislosti s ním.

(2) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok patrí podľa ustanovení o tomto dôchodku tiež

- a) občanom uvedeným v odseku 1 písm. b), ak sa stali úplne (čiastočne) invalidnými následkom úrazu, ktorý vznikol v čase plnenia ich úloh bez priamej súvislosti s týmto plnením;
- b) občanom, ktorí nevykonávajú službu v ozbrojených silách, ak sa stali úplne (čiastočne) invalidnými následkom úrazu, ktorý bol bez ich zavinenia spôsobený bojovým prostriedkom; do skončenia povinnej školskej dochádzky patrí však oprávnenému len polovica dôchodku.

(3) Ustanovenie § 40 ods. 3 platí obdobne.

§ 42

(1) Invalidný dôchodok podľa § 40 ods. 1 a § 41 ods. 1 vymeriava sa vo výške určenej v § 23 ods. 1 písm. a) a v § 26 a je najmenej 650 Kčs mesačne; čiastočný invalidný dôchodok podľa týchto ustanovení je najmenej 450 Kčs mesačne.

(2) Pozostalým po občanoch, ktorí zomreli následkom poškodenia zdravia utrpeného spôsobom uvedeným v § 40 a 41 alebo boli požívateľmi dôchodkov podľa týchto ustanovení, patria dôchodky pozostalých.

Druhý diel

Zabezpečenie členov rodín občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách

§ 43

(1) Členovia rodiny občana vykonávajúceho službu v ozbrojených silách (ďalej len „vojak“), s výnimkou služby vojakov z povolania, majú nárok na zaopatrovací príspevok, pokiaľ vojak nemá nárok na náhradu mzdy.

(2) Zaopatrovací príspevok sa poskytuje aj niektorým iným osobám, ktoré výživou závisia od vojaka.

§ 44

(1) Nárok na zaopatrovací príspevok majú

- a) nezaopatrené deti (§ 11 ods. 4) vojaka;
- b) manželka vojaka, ktorá s ním žije v spoločnej domácnosti a stará sa o nezaopatrené dieťa vo veku do troch rokov alebo je úplne invalidná alebo nemôže byť zárobkovo činná z iných vážnych dôvodov;
- c) manželka vojaka, ktorá s ním nežije v spoločnej domácnosti, rozvedená manželka a matka dieťaťa vojaka, ktorá nie je za neho vydatá, ak im súd priznal voči nemu výživné, prípadne príspevok na výživu;
- d) družka vojaka, ktorá s ním žila do dňa jeho nastúpenia služby v ozbrojených silách aspoň tri mesiace v spoločnej domácnosti, naďalej v nej zotráva a stará sa v nej o nezaopatrené dieťa vojaka vo veku do troch rokov alebo je úplne invalidná alebo nemôže byť zárobkovo činná z iných vážnych dôvodov;
- e) plnoletá príbuzná vojaka, ktorá s ním žije v spoločnej domácnosti, vedie mu túto domácnosť a stará sa v nej o jeho nezaopatrené dieťa vo veku do troch rokov;

f) manžel, ktorého manželka nastúpila službu v ozbrojených silách, ak je úplne invalidný a odkázaný výživou na príjem manželky.

(2) Vykonávacie predpisy ustanovujú,

- a) ktorým iným osobám závislým výživou od vojaka sa môže poskytovať zaopatrovací príspevok a v akej výške;
- b) za akých podmienok a v akej výške sa môže vojakovi poskytovať príspevok na úhradu za užívanie bytu.

§ 45

(1) Zaopatrovací príspevok pre nezaopatrené dieťa je 170 Kčs mesačne.

(2) Zaopatrovací príspevok pre nezaopatrené dieťa sa kráti o sumu, o ktorú čistý príjem dieťaťa prevyšuje sumu 200 Kčs mesačne.

(3) Zaopatrovací príspevok pre nezaopatrené dieťa poskytuje sa popri prídavkov na deti, popri výchovnom i popri sirotskom dôchodku.

§ 46

(1) Zaopatrovací príspevok pre manželku, družku vojaka, jeho plnoletú príbuznú a manžela vojačky je 500 Kčs mesačne.

(2) Manželke, ktorá nežije s vojakom v spoločnej domácnosti, rozvedenej manželke a matke dieťaťa vojaka, ktorá nie je za neho vydatá, poskytuje sa zaopatrovací príspevok vo výške výživného, prípadne príspevku na výživu priznaného súdom, najviac však vo výške 500 Kčs mesačne.

(3) Ak má manželka, plnoletá príbuzná, družka vojaka alebo manžel vojačky iný príjem, kráti sa zaopatrovací príspevok o polovicu sumy, o ktorú úhrn zaopatrovacieho príspevku a hrubého príjmu prevyšuje mesačne sumu

1 600 Kčs, ak sa stará o dve deti (§ 11 ods. 4),

1 400 Kčs ak sa stará o jedno dieťa,

1 200 Kčs, ak sa nestará o žiadne dieťa;

ak sa stará aspoň o tri deti, zaopatrovací príspevok sa nekráti.

§ 47

Úhrn zaopatrovacích príspevkov nesmie prevyšovať 80% priemeru čistých zárobkov vojaka za posledných 12 kalendárnych mesiacov pred dňom nastúpenia služby v ozbrojených silách. Ak by úhrn zaopatrovacích príspevkov prevyšoval túto výšku, poskytuje sa manželke zaopatrovací príspevok v plnej výške, najviac však vo výške 80% mesačného priemeru čistých zárobkov vojaka. Ak je najvyššia výmera vyčerpaná zaopatrovacím príspevkom pre manželku, nemožno tento príspevok poskytnúť ďalším osobám; inak sa zaopatrovací príspevok každej z týchto ďalších osôb znižuje o rovnakú sumu.

§ 48

(1) Nárok na zaopatrovací príspevok patrí od prvého dňa služby v ozbrojených silách; ak sa splnia predpoklady pre nárok na zaopatrovací príspevok (napr. uzavretie manželstva, narodenie dieťaťa) až po nástupe služby v ozbrojených silách, vzniká nárok odo dňa, keď sa tak stalo. Ak má však vojak nárok na náhradu mzdy za čas po nástupe tejto služby, patrí zaopatrovací príspevok až odo dňa nasledujúceho po dni, za ktorý ešte patrila táto náhrada mzdy.

(2) Nárok na zaopatrovací príspevok zaniká dňom, ktorým pominula niektorá z podmienok pre trvanie nároku. Ak sa však skončí služba v ozbrojených silách alebo ak pominie niektorá z podmienok trvania nároku až po 25. dni v mesiaci, zaniká nárok na zaopatrovací príspevok až posledným dňom toho istého kalendárneho mesiaca.

§ 49

(1) Ak je oprávnený umiestnený v liečebnom ústave po čas dlhší ako dva mesiace, vypláca sa začínajúc tretím mesiacom polovica zaopatrovacieho príspevku.

(2) Zaopatrovací príspevok sa nevypláca, ak je oprávnený dlhšie ako jeden mesiac

- a) v cudzine,
- b) v ochrannej výchove,
- c) vo výkone trestu odňatia slobody alebo vo väzbe; ak bol oprávnený prepustený z väzby bez toho, že by bol odsúdený, vyplatí sa mu zaopatrovací príspevok späť za celý čas väzby.

§ 50

Vláda môže ustanoviť osobitnú úpravu zaopatrovacieho príspevku pre čas brannej pohotovosti štátu.

TRETIA ČASŤ ZABEZPEČENIE DÔCHODCOV V CHOROBE

§ 51

(1) Dôchodcovi, jeho manželke a deťom, ako aj ďalším osobám prevažne odkázaným výživou na dôchodcu, o ktorých to ustanovujú vykonávacie predpisy, poskytuje sa liečebno-preventívna starostlivosť, podpora pri narodení dieťaťa a pohrebné za podmienok a v rozsahu ako pracovníkom podľa predpisov o nemocenskom poistení; môže sa im poskytnúť aj kúpeľná starostlivosť a príspevok na detskú rekreáciu.

(2) Liečebno-preventívnu starostlivosť poskytujú zdravotnícke zariadenia; kúpeľnú starostlivosť poskytujú na účet sociálneho zabezpečenia.

(3) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov sa nevzťahujú

- a) na dôchodcov, ktorí sú zabezpečení v chorobe alebo v materstve podľa iných predpisov,*)
- b) na manželku dôchodcu, jeho deti a osoby prevažne odkázané výživou na dôchodcu, pokiaľ sú samy zabezpečené v chorobe alebo v materstve podľa iných predpisov,*)
- c) na osoby, ktoré sa trvale zdržujú mimo územia Československej socialistickej republiky.

ŠTVRTÁ ČASŤ SPOLOČNÉ USTANOVENIA O DÁVKACH

§ 52

Povinnosti oprávnených osôb

(1) Ak bol príjemca dávky alebo iný oprávnený vyzvaný, aby osvedčil okolnosti rozhodné pre výplatu dávky alebo jej výšku, je povinný výzve vyhovieť; ak tak neurobí v určenej lehote, môže sa výplata dávky zastaviť, ak oprávnený bol vo výzve upozornený na tieto následky.

(2) Prijemca dávky alebo iný oprávnený je povinný ohlásiť do 8 dní zmeny v skutočnostiach rozhodných pre trvanie nároku na dávku, jej výšku a výplatu. Ak neohlási požívateľ starobného dôchodku vstup do zamestnania alebo začatie pracovnej činnosti v jednotnom roľníckom družstve, nemá nárok na zvýšenie dôchodku za dobu, po ktorú nesplnil ohlasovaciu povinnosť; tým nie je dotknutá jeho povinnosť vrátiť dávky prijaté neprávom (§ 53 ods. 2).

(3) Výplata dávky podmienenej nepriaznivým zdravotným stavom môže sa zastaviť, ak občan, ktorého zdravotný stav treba zistiť, nepodrobí sa lekárskemu vyšetreniu napriek tomu, že bol na možné zastavenie výplaty dávky upozornený.

§ 53

Zmeny dávky a jej vrátenie

(1) Ak zanikne nárok na dávku alebo ak sa dodatočne zistí, že dávka bola priznaná neprávom alebo v nesprávnej výške, alebo ak sa zmenia skutočnosti rozhodné pre výšku dávky alebo jej výplatu, dávka sa odníme, zvýši, zníži alebo sa jej výplata zastaví. Odňatie, zníženie a zastavenie výplaty dávky sa vykoná odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré bola už vyplatená. Zvýšenie dávky nesprávne vymeranej sa vykoná odo dňa, od ktorého zvýšenie patrí, najviac však za tri roky spätne, a na doplatku sa vyplatí celkove najviac suma 12 000 Kčs.

(2) Prijemca dávky, ktorý vedome spôsobil, že sa dávka vyplatila neprávom alebo v nesprávnej výške, je povinný vrátiť dávku odo dňa, od ktorého nepatrila vôbec alebo v poskytovanej výške; to platí najmä, ak dávku vylákal, zamlčal niektorú rozhodnú skutočnosť alebo nesplnil niektorú povinnosť uloženú mu týmto zákonom alebo vykonávacími predpismi alebo ak vedome prijímal dávku vyplácanú neprávom alebo v nesprávnej výške. O povinnosti vrátiť preplatok rozhoduje orgán, ktorý je príslušný rozhodovať o priznaní alebo odňatí dávky alebo jej časti. Sumy neprávom prijaté môžu sa zrážať aj z bežne vyplácanej alebo neskôr priznanej dávky alebo zo mzdy oprávneného; pritom platia obdobne predpisy o sumách, ktoré nemožno postihnúť pri výkone súdnych rozhodnutí zrážkou zo mzdy.*)

§ 54

Obmedzenie výplaty dávok

(1) Starobný dôchodok sa nevypláca po dobu, po ktorú sa oprávnenému poskytuje nemocenské, pokiaľ vláda neustanoví výnimky. Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok sa nevypláca po dobu výplaty nemocenského priznaného na podklade nemocenského poistenia (sociálneho zabezpečenia) z doby pred vznikom nároku na dôchodok. Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok podľa § 40 sa vypláca najskôr po skončení služby v ozbrojených silách, za vykonávania ktorej došlo k poškodeniu zdravia.

(2) Ak je dôchodca, ktorý neplní voči nikomu vyživovaciu povinnosť, umiestnený v psychiatrickej liečebni po čas dlhší ako dva mesiace, dôchodok sa začínajúc tretím mesiacom nevypláca; ak má dôchodca len povinnosť poskytovať výživné, prípadne príspevok na výživu, priznané súdom, vypláca sa časť dôchodku, ktorá je potrebná na úhradu tohto výživného (príspevku). Dôchodcovi alebo jeho opatrovníkovi sa vypláca časť dôchodku, ktorá je potrebná na úhradu iných záväzkov a osobných potrieb dôchodcu. Po návrate z psychiatrickej liečebne sa doplatí dôchodcovi dôchodok spätne za posledné dva mesiace.

(3) Ak je dôchodca, ktorý neplní voči nikomu vyživovaciu povinnosť, umiestnený v inom liečebnom ústave než v psychiatrickej liečebni po dobu dlhšiu ako dva mesiace, vypláca sa začínajúc tretím mesiacom polovica dôchodku, najviac však 500 Kčs mesačne. Vyššia suma sa vypláca, len ak to vyžaduje úhrada záväzkov a osobných potrieb dôchodcu.

(4) Ak sa občanovi so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktorý požíva iný než čiastočný invalidný dôchodok a neplní voči nikomu vyživovaciu povinnosť, poskytuje po dobu prípravy na povolanie bezplatné ubytovanie a stravovanie, vypláca sa mu po dobu prípravy na povolanie polovica dôchodku, najviac však 500 Kčs mesačne. Vyššia suma sa vypláca, len ak to vyžaduje úhrada záväzkov a osobných potrieb dôchodcu.

§ 55

Výplata dávok inej osobe

(1) Keby sa výplatou dávky oprávnenému zrejme nedosiahol účel, ktorému má dávka slúžiť, alebo keby sa tým poškodzovali záujmy osôb, ktoré je povinný vyživovať, miestny národný výbor jeho bydliska na návrh manžela alebo opatrovníka detí alebo z vlastného podnetu určí občana, ktorému sa má dávka vyplácať namiesto oprávnenému; príjemca dávky je povinný použiť ju len na prospech oprávneného a osôb, ktoré je oprávnený povinný vyživovať. Miestny národný výbor sleduje a dozerá, či príjemca dávky túto povinnosť plní.

(2) Po čas, po ktorý dôchodca odpykáva trest odňatia slobody dlhší ako jeden mesiac alebo je vo väzbe, dôchodok sa nevypláca. Ak bol dôchodca odsúdený na trest odňatia slobody neprevyšujúci tri mesiace, vyplatí sa mu dôchodok spätne za jeden mesiac; ak bol prepustený z väzby bez toho, že by bol odsúdený, vyplatí sa mu dôchodok spätne za celý čas väzby. Manželke a deťom dôchodcu sa vypláca časť dôchodku, ktorá je potrebná na úhradu jeho záväzkov a osobných potrieb členov jeho rodiny; výchovné sa však vypláca neobmedzene. Ak sa vyplácala manželke a deťom časť dôchodku a ak sa dopláca dôchodcovi dôchodok spätne, vyplatí sa mu len rozdiel.

§ 56

Súbeh nárokov na dôchodky

(1) Ak sú splnené podmienky pre nárok na starobný a invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok alebo podmienky pre nárok na dva dôchodky toho istého druhu z akéhokoľvek sociálneho zabezpečenia (poistenia), patrí len dôchodok vyšší, pokiaľ sa neustanovuje inak v § 20 ods. 2.

(2) Ak sú splnené podmienky pre nárok na starobný alebo invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok a na vdovský alebo sirotsky dôchodok alebo na vdovský a sirotsky dôchodok, patrí dôchodok vyšší a z ostatných dôchodkov po jednej polovici.

(3) Ak sa požívateľovi dôchodku vypláca súčasne z cudziny rovnako vysoký alebo vyšší dôchodok zo sociálneho zabezpečenia (poistenia), zastaví sa výplata dôchodku z československého sociálneho zabezpečenia (poistenia); ak je tento dôchodok vyšší ako dôchodok vyplácaný z cudziny, vypláca sa znížený o sumu, ktorá sa rovná dôchodku vyplácanému z cudziny. To platí aj pre súbeh dvoch vdovských alebo sirotských dôchodkov a pre súbeh vdovského dôchodku so sirotským. Ak však pri súbehu dôchodku z československého sociálneho zabezpečenia s dôchodkom vyplácaným z cudziny je len jeden z týchto dôchodkov vdovským alebo sirotským dôchodkom a dôchodok z československého sociálneho zabezpečenia je nižší, zníži sa dôchodok z československého sociálneho zabezpečenia na polovicu; ak je tento dôchodok vyšší ako dôchodok vyplácaný z cudziny, vypláca sa znížený o polovicu sumy rovnajúcej sa dôchodku vyplácanému z cudziny. V prípadoch hodných zreteľa môže Štátny úrad sociálneho zabezpečenia povoliť výnimky. Predchádzajúce ustanovenia tohto odseku platia, len ak neustanovuje inak medzištátny dohovor.

§ 57

Prechod nároku pri úmrtí oprávneného

(1) Ak zomrel oprávnený po uplatnení nároku na dávku, vstupujú do ďalšieho konania o dávke a nadobúdajú nárok na sumy zročné do dňa smrti oprávneného postupne manželka (manžel), deti a

rodičia, ak žili s oprávneným v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti. Podmienka spoločnej domácnosti nemusí byť splnená u detí, ktoré majú nárok na sirotsky dôchodok.

(2) Ak ide o dávky priznané pred smrťou oprávneného, vyplatia sa zročné sumy, ktoré neboli vyplatené do dňa smrti, členom jeho rodiny podľa poradia a za podmienok určených v predchádzajúcom odseku.

(3) Nároky predchádzajúce na pozostalých podľa predchádzajúcich odsekov nie sú súčasťou dedičstva.

§ 58

Výplata dôchodku pri ďalšom zamestnaní alebo inej zárobkovej činnosti

(1) Vláda môže ustanoviť,

1. za akých podmienok a v akej výške sa poskytuje
 - a) starobný dôchodok pri zamestnaní alebo pri pracovnej činnosti v jednotnom roľníckom družstve,
 - b) starobný dôchodok a bez ohľadu na výšku zárobku vdovský a sirotsky dôchodok pri kampaňovom, sezónnom alebo inom krátkodobom zamestnaní alebo pracovnej činnosti v jednotnom roľníckom družstve;
2. že sa poskytuje časť starobného dôchodku, aby sa umožnil postupný prechod do starobného dôchodku pracovníkom, ktorí sú zamestnaní po vzniku nároku na tento dôchodok, ak sa vekom zmenila ich pracovná schopnosť tak, že ich zárobok poklesol v dôsledku zmenšeného pracovného úväzku.

(2) Vláda môže tiež ustanoviť, pri akej inej zárobkovej činnosti sa neposkytuje starobný dôchodok.

§ 59

Výplata dávok

(1) Dôchodky sa zaokrúhľujú na celé koruny nahor. Dôchodky a ostatné dávky sa vyplácajú dopredu v mesačných lehotách.

(2) Dávky skrátené pre súbeh s iným príjmom môžu sa vyplácať preddavkom pozadu, a ak nedosahujú priemerne 50 Kčs mesačne, v dlhších ako mesačných obdobiach; zúčtovanie preddavkov sa vykonáva za obdobie neprevyšujúce šesť mesiacov.

§ 60

Výplata dávok pri pobyte oprávneného v cudzine

Ak neustanovuje inak medzištátny dohovor, dávky sa do cudziny nevyplácajú a za dobu, po ktorú sa oprávnený zdržuje v cudzine trvale, nepatria; Štátny úrad sociálneho zabezpečenia a ministerstvá národnej obrany a vnútra však môžu po dohode s ostatnými zúčastnenými ústrednými orgánmi povoliť výnimky a určiť podmienky pre výplatu dávok, ak sa oprávnený zdržuje v štáte, s ktorým nie je uzavretý dohovor.

§ 61

Postúpenie dávok a ich postihnutie výkonom rozhodnutia

(1) Nároky na dávky môžu sa postúpiť len pre pohľadávky na výživné, prípadne na príspevok na výživu, a to až do polovice dávok. Postihnutie nároku na dávky sa spravuje predpismi o výkone súdnych rozhodnutí zrážkou zo mzdy.

(2) Prijatím dôchodcu do zaopatrenia ústavu sociálnej starostlivosti prechádza jeho nárok na dôchodok na tento ústav do výšky príspevku na úhradu nákladov ústavnej starostlivosti.

§ 62 **Premĺčanie**

(1) Nárok na dávku sa nepremĺčuje.

(2) Nárok na jednotlivú splátku dávky sa premlčuje v jednom roku odo dňa jej zročnosti.

(3) Právo žiadať vrátenie jednotlivých splátok dávok poskytnutých neprávom (§ 53 ods. 2) sa premlčuje v desiatich rokoch od ich výplaty. Premĺčacia lehota neplynie, ak sa vykonávajú zrážky z dávky na úhradu dávky vyplatenej neprávom.

Osobitná daň z dôchodku

§ 63

(1) Starobné a invalidné (čiastočné invalidné) dôchodky, na ktoré vznikne nárok po 30. júni 1964, vdovské dôchodky z nich vymerané a osobné dôchodky priznané po tomto dni podliehajú osobitnej dani z dôchodku, ak preyšujú sumu

a) 700 Kčs mesačne,

b) 900 Kčs mesačne, ak patrí dôchodcovi výchovné na jedno dieťa,

c) 1 100 Kčs mesačne, ak patrí dôchodcovi výchovné na dve deti.

Ak patrí dôchodcovi výchovné na tri deti, nepodlieha dôchodok osobitnej dani z dôchodku.

(2) Ak ide o vdovský dôchodok, posudzuje sa zdanenie tohto dôchodku podľa toho, či sa vdova stará o dieťa, ktoré má nárok na sirotský dôchodok.

(3) Osobitná daň z dôchodku je odstupňovaná podľa výšky dôchodku od 1 % do 12,5 % dôchodku; pritom sa dôchodky uvedené v odseku 1 písm. a), b) a c) podrobujú rovnakej základnej percentnej sadzbe. Daň sa zaokrúhľuje na celé koruny smerom dolu.

§ 64

Základ pre vymeranie osobitnej dane z dôchodku

(1) Osobitná daň z dôchodku sa vymeriava a zráža zo základu pre vymeranie tejto dane. Základom pre vymeranie osobitnej dane z dôchodku je dôchodok vypočítaný ku dňu vzniku nároku spolu so zvýšením dôchodku získaným v skoršom verejnom penzijnom zaopatrení, s dôchodkom z penzijného nadlepšenia, s príplatkom zo záväzkov rozpočtových a hospodárskych organizácií a s akýmkoľvek iným dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) bez obmedzenia na hranicu 70 %, prípadne 60 % priemerného mesačného zárobku (§ 13 ods. 4, § 23 ods. 4, § 100 ods. 3), avšak po jeho znížení na najvyššiu výmeru dôchodku určenú pevnými sumami (§ 18 ods. 1, § 28 ods. 1, § 101 ods. 1, § 103 ods. 1), pokiaľ by túto najvyššiu výmeru preyšoval; do základu pre vymeranie osobitnej dane z dôchodku sa nezapočítava zvýšenie dôchodku za dobu odbojovej činnosti, výchovné a zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť.

(2) Ak dôchodca požíva dva alebo viac dôchodkov z dôchodkového zabezpečenia (poistenia), podlieha osobitnej dani z dôchodku úhrn všetkých dôchodkov.

(3) Zvýšenie dôchodku za dobu ďalšieho zamestnania po vzniku nároku na dôchodok vykonávaného po 30. júni 1964 nepodlieha osobitnej dani z dôchodku.

(4) Vdovské a sirotské dôchodky sa vymeriavajú zo starobného (invalidného) dôchodku nezníženého o osobitnú daň z dôchodku; potom sa posúdi zdanenie vdovského dôchodku podľa predchádzajúcich ustanovení.

(5) Ak sa poskytuje dôchodcovi len časť dôchodku, určí sa táto časť z dôchodku zníženého o osobitnú daň z dôchodku; obdobne sa postupuje pri krátení dôchodku pre súbeh s príjmom zo zárobkovej činnosti.

§ 65

(1) Osobitnú daň z dôchodku vymeriava a zráža pri výplate dôchodku Štátny úrad sociálneho zabezpečenia.

(2) Štátny úrad sociálneho zabezpečenia vydá tabuľky pre výpočet osobitnej dane z dôchodku a určí podrobnosti na vykonanie ustanovení o tejto dani; ak to bude vyžadovať potreba automatizovaného spôsobu výpočtu osobitnej dane z dôchodku, môže sa táto daň vymerať odchyľne v medziach určených daňových pásiem.

PIATA ČASŤ SLUŽBY SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA

Prvý diel Všeobecné ustanovenia

§ 66

(1) Služby sociálneho zabezpečenia sa poskytujú občanom, ktorí potrebujú pomoc spoločnosti na prekonanie nepriaznivých životných pomerov.

(2) Novovytvorené socialistické spoločenské vzťahy vyžadujú, aby si občania a v rodine najmä deti a rodičia vzájomne pomáhali. Národné výbory pôsobia sústavnou výchovou občanov na to, aby pomáhali spoluobčanom starým a ťažko poškodeným na zdraví a aby sa upevňovali rodinné vzťahy, najmä aby sa deti podieľali na ďalšom zvyšovaní životnej úrovne svojich rodičov a starali sa o nich, ak takúto starostlivosť potrebujú.

Druhý diel Starostlivosť o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou

§ 67

Občania so zmenenou pracovnou schopnosťou

Občania so zmenenou pracovnou schopnosťou sú osoby, ktoré majú pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav podstatne obmedzený výber zamestnania; sú nimi aj požívatelia dôchodkov podmienených nepriaznivým zdravotným stavom, pokiaľ im ich zachovaná pracovná schopnosť dovoľuje pracovné uplatnenie.

§ 68

Pracovná rehabilitácia

Občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou sa poskytuje bezplatne pracovná rehabilitácia ako súvislá starostlivosť smerujúca k tomu, aby si udržali alebo získali vhodné zamestnanie.

§ 69**Pracovné uplatnenie**

(1) Občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou sa umožňuje pracovné uplatnenie na miestach vhodných pre nich so zreteľom na ich zdravotný stav, schopnosti a kvalifikáciu. Závody vykonávajú za súčinnosti orgánov Revolučného odborového hnutia a podľa pokynov národných výborov výber vhodných pracovných miest pre týchto občanov a zostavujú zoznamy takto vybraných pracovných miest.

(2) Národné výbory zostavujú za súčinnosti závodov každoročne plán zamestnanosti občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou. Závody vykonávajú technické a organizačné opatrenia, ktoré umožňujú čo najširšie pracovné uplatnenie občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou.

(3) Plán zamestnanosti občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a technické a organizačné opatrenia závodov tvoria súčasť ich hospodárskych plánov. Pri hodnotení, ako závod plní úlohy vyplývajúce zo štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva, prizerá sa tiež na plnenie plánu zamestnanosti občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou; v závažných prípadoch neplnenia tohto plánu zastaví okresný národný výbor závodu nábor z ostatných zdrojov pracovných síl.

(4) Ústredná komisia ľudovej kontroly a štatistiky ustanoví po dohode so Štátnou plánovacou komisiou a so Štátnym úradom sociálneho zabezpečenia, ako závody vykazujú občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou pre účely kontroly plnenia hospodárskeho plánu.

§ 70**Starostlivosť o mladistvých**

Občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou mladším ako 18 rokov sa po ukončení povinnej školskej dochádzky umožňuje príprava na vhodné povolanie v učebnom pomere alebo štúdiom, pokiaľ možno spolu so zdravou mládežou; ak nemajú mladiství predpoklady pre takúto prípravu na povolanie, umiestnia sa do vhodného zamestnania. Národné výbory vyhradujú každoročne v plánoch rozmiestnenia dorastu počet učebných miest, miest v školách a počet pracovných miest potrebných pre mladistvých so zmenenou pracovnou schopnosťou.

§ 71**Sledovanie vplyvu práce na zdravotný stav**

(1) Národné výbory sledujú v súčinnosti s orgánmi Revolučného odborového hnutia a iných spoločenských organizácií, aký vplyv má príprava na povolanie, výkon zamestnania a pracovné prostredie na zdravotný stav občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a či títo občania nepotrebujú ďalšiu pomoc.

(2) Občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou sa poskytuje sústavná dispenzárna starostlivosť podľa predpisov o liečebno-preventívnej starostlivosti.

§ 72**Hmotné zabezpečenie**

Hmotné zabezpečenie občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou zahŕňa príspevok pred umiestnením do zamestnania, príspevok po čas prípravy na povolanie a náhradu nevyhnutných výdavkov spojených s touto prípravou.

§ 73**Zabezpečenie pracovného pomeru**

(1) Dojednanie pracovného pomeru s občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou nemožno odmietnuť s poukazom na jeho zdravotný stav, ak národný výbor odporučil prijatie občana na miesto, ktoré je uvedené v zozname vhodných pracovných miest pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou. Obdobne nesmie škola odmietnuť prijatie mladistvého so zmenenou pracovnou schopnosťou na štúdium s poukazom na jeho zdravotný stav, ak takúto prípravu na povolanie označil národný výbor za vhodnú.

(2) Pracovný pomer s občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou možno rozviazať výpoveďou len po predchádzajúcom súhlase okresného národného výboru.

§ 74**Povinnosti závodov**

(1) Závod zabezpečujú občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou vhodné pracovné uplatnenie a sú najmä povinné

- a) prednostne obsadzovať miesta uvedené v zozname vhodných pracovných miest pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou týmito občanmi, predovšetkým pracovníkmi, ktorých pracovná schopnosť sa zmenila v čase zamestnania v závode, a svojimi bývalými pracovníkmi, u ktorých došlo ku zmene pracovnej schopnosti,
- b) vykonávať prípravu na povolanie a venovať osobitnú starostlivosť zvyšovaniu kvalifikácie občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
- c) upravovať občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou pracovný čas, pracovisko, pomôcky a ostatné pracovné podmienky, ak to vyžaduje zdravotný stav týchto občanov,
- d) zriaďovať alebo vyhradzovať osobitné dielne (pracoviská) pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktorí nie sú schopní pracovať za bežných podmienok v závode,
- e) viesť evidenciu všetkých občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou pracujúcich v závode a vyznačovať v nej okolnosti významné pre vykonávanie starostlivosti o týchto občanov.

(2) Odporúčenie vhodného pracovného uplatnenia občana so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktoré dá okresný národný výbor závodu, je pre závod záväzná a závod je povinný vyhovieť mu bez priehav.

§ 75**Spoločné ustanovenia**

Kde sa v tomto diele hovorí o pracovnom pomere, rozumie sa ním aj učebný pomer a členský pomer k výrobnému družstvu; pokiaľ by však z ustanovení tohto dieľa vyplynula povinnosť prijať občana so zmenenou pracovnou schopnosťou za člena výrobného družstva alebo obmedzenie možnosti zrušiť členstvo, vykonávajú sa tieto ustanovenia v súlade so stanovami výrobného družstva.

Tretí diel**Starostlivosť o občanov ťažko poškodených na zdraví a starých občanov****Starostlivosť o občanov ťažko poškodených na zdraví****§ 76**

(1) Občanom s ťažkým telesným alebo zmyslovým poškodením, najmä nevidomým a občanom s ťažkým poškodením pohybového alebo nosného ústrojenstva poskytujú sa služby, prípadne peňažné príspevky na prekonanie ťažkostí, ktoré im spôsobujú uvedené chyby. Umožňuje sa im najmä účasť na spoločnom stravovaní, poskytuje sa im opatrovateľská služba v ich bytoch a poskytujú sa im pomôcky potrebné na odstránenie, zmiernenie alebo prekonanie následkov ich poškodenia; namiesto týchto pomôcok môže sa poskytnúť peňažný príspevok na ich zadováženie.

(2) Občanom s ťažkým telesným alebo zmyslovým poškodením, ktoré podstatne obmedzuje ich pohybovú schopnosť, poskytujú sa podľa druhu a stupňa poškodenia osobitné výhody (napr. v doprave alebo pri potrebe sprievodcu).

(3) Občanom, ktorí pre veľmi ťažké telesné alebo zmyslové poškodenie alebo pre duševné chyby potrebujú ústavnú starostlivosť, poskytuje sa ubytovanie, zaopatrenie, zdravotná a kultúrna starostlivosť, ako aj príležitosť na primerané pracovné uplatnenie, prípadne aj iné služby v ústavoch sociálnej starostlivosti pre dospelé osoby telesne (zmyslovo) chybné, prípadne v ústavoch sociálnej starostlivosti pre dospelé osoby duševne chybné.

§ 77

(1) Deťom a mladistvým s ťažkým telesným poškodením, ktoré znemožňuje alebo podstatne sťažuje normálny spôsob výchovy, vzdelania a pracovného výcviku, poskytuje sa ubytovanie, zaopatrenie, školské vzdelanie, výchova, zdravotná starostlivosť a príprava na povolanie v ústavoch sociálnej starostlivosti pre telesne chybnú mládež.

(2) Deťom a mladistvým, ktorí nie sú schopní vzdelávať sa pre duševnú chybu, poskytuje sa ubytovanie, zaopatrenie, zdravotná a výchovná starostlivosť a zácvik pre výkon primeranej práce v ústavoch sociálnej starostlivosti pre duševne chybnú mládež.

(3) Deťom a mladistvým, ktorí nie sú schopní vzdelávať sa pre duševnú chybu a žijú v rodinách, poskytuje sa stravovanie a zdravotná a výchovná starostlivosť v zariadeniach pre denný, prípadne týždenný pobyt.

§ 78**Starostlivosť o starých občanov**

(1) Starým občanom sa poskytujú služby, ktorými sa uľahčuje život v starobe a umožňuje uspokojovanie osobitných potrieb odôvodnených starobou. Práca v domácnostiach sa im uľahčuje účasťou na spoločnom stravovaní a poskytovaním opatrovateľskej služby v ich bytoch. Vytváraním vhodných podmienok sa im uľahčuje účasť na spoločenskom a kultúrnom živote, ako aj pracovná i verejná činnosť podľa ich záujmov a zdravotného stavu.

(2) Ubytovanie, zaopatrenie, zdravotnú a kultúrnu starostlivosť a iné služby možno poskytnúť starým občanom, najmä občanom s trvale upravenými chorobnými stavmi, v ústavoch sociálnej starostlivosti pre starých občanov (domovoch dôchodcov), pokiaľ chorobný stav nevyžaduje liečenie v lôžkovom zdravotníckom zariadení.

Štvrtý diel**Starostlivosť o občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc****§ 79**

Občanom, ktorí sa prechodne ocitli alebo žijú v mimoriadne obťažných životných pomeroch, poskytujú sa služby, ktoré sú potrebné na prekonanie týchto pomeroch, pokiaľ ich občania nemôžu prekonať vlastným pričinením, ani za pomoci svojej rodiny.

Piaty diel**Spoločné ustanovenia****§ 80**

(1) Národný výbor môže požadovať od príjemcu služby plnú alebo čiastočnú úhradu nákladov na služby poskytované podľa tretieho a štvrtého dielu tejto časti zákona. Národný výbor môže uložiť príjemcovi služby úhradu nákladov podľa jeho hospodárskych pomeroch.

(2) Ak príjemca služby nemôže uhradiť náklady na službu, môže národný výbor požadovať úhradu postupne od manžela, detí alebo rodičov príjemcu služby, ktorí sú povinní vyživovať príjemcu služby; ak nedôjde k dohode, rozhodne súd na návrh národného výboru.

§ 81

Pre poskytovanie služieb sociálneho zabezpečenia platia spoločné ustanovenia o dávkach uvedené v § 52 a 53 a v § 55 ods. 1.

ŠIESTA ČASŤ**ORGANIZÁCIA A KONANIE****Prvý diel****Organizácia sociálneho zabezpečenia****§ 82****Orgány sociálneho zabezpečenia**

Sociálne zabezpečenie vykonávajú Štátny úrad sociálneho zabezpečenia a národné výbory.

§ 83**Štátny úrad sociálneho zabezpečenia**

(1) Štátny úrad sociálneho zabezpečenia je ústredným orgánom štátnej správy. Na jeho čele je predseda menovaný vládou.

(2) Štátny úrad sociálneho zabezpečenia riadi a kontroluje vykonávanie sociálneho zabezpečenia a zabezpečuje, aby sa úlohy sociálneho zabezpečenia plnili v súlade s možnosťami a potrebami spoločnosti; zodpovedá za účelné vynakladanie prostriedkov na sociálne zabezpečenie a za odbornú výchovu pracovníkov na tomto úseku a rozhoduje o dávkach dôchodkového zabezpečenia. Vláda môže preniesť rozhodovanie o týchto dávkach na národné výbory.

§ 84**Úlohy národných výborov**

(1) Národné výbory zabezpečujú vo svojich obvodoch úlohy na úseku sociálneho zabezpečenia v súlade so štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva a so zreteľom na jeho potreby a zodpovedajú za to, že sa prostriedky určené na sociálne zabezpečenie budú vynakladať účelne a hospodárne.

(2) Národné výbory pri vykonávaní sociálneho zabezpečenia organizujú služby sociálneho zabezpečenia, rozhodujú o týchto službách, o zaopatrovanom príspevku členov rodín občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách, o zaopatrovanom príspevku umelcov po dobu vojenského cvičenia, vo veciach ich zabezpečenia v chorobe a o dávkach zabezpečenia dôchodcov v chorobe; spolupôsobia v konaní o dávkach dôchodkového zabezpečenia a rozhodujú o týchto dávkach v rozsahu na ne prenesenom*); rozvíjajú všestrannú starostlivosť o invalidov a občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a starajú sa o vytváranie podmienok pre predĺžovanie pracovnej činnosti starších pracovníkov a pre aktívnu účasť dôchodcov v hospodárskom, kultúrnom a verejnom živote.

(3) Národné výbory zabezpečujú čo najširšiu účasť pracujúcich na vykonávaní sociálneho zabezpečenia a jeho kontrole najmä priberaním pracujúcich na priamu účasť na rozhodovaní v komisiách sociálneho zabezpečenia a užších komisiách, ktoré zriaďujú pri komisiách sociálneho zabezpečenia.

§ 85

(1) Krajské a okresné národné výbory zriaďujú pri komisiách sociálneho zabezpečenia posudkové komisie sociálneho zabezpečenia ako ich užšie komisie, ktoré rozhodujú najmä o tom, či zdravotný stav alebo pracovná schopnosť posudzovaného odôvodňuje poskytnutie dávky alebo služby sociálneho zabezpečenia. Krajské posudkové komisie sociálneho zabezpečenia podávajú tiež znalecké posudky v súdnom konaní vo veciach dôchodkového zabezpečenia, ak nárok závisí od zdravotného stavu žiadateľa o dávku.

(2) Štátny úrad sociálneho zabezpečenia môže zriadiť ako svoj orgán posudkovú komisiu sociálneho zabezpečenia na rozhodovanie v prípadoch, v ktorých zisťovanie zdravotného stavu alebo pracovnej schopnosti vyžaduje osobitné odborné znalosti. Ak táto komisia podáva znalecký posudok v súdnom konaní, prejedná ho v inom zložení, než v ktorom rozhodla.

§ 86

(1) Zásady usporiadania a pôsobnosti orgánov národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia ustanoví vláda; podrobnosti ustanoví Štátny úrad sociálneho zabezpečenia.

(2) Vláda môže tiež ustanoviť odchýlky od tohto zákona, pokiaľ ide o pôsobnosť, organizáciu a riadenie posudkovej služby vo veciach úplnej (čiastočnej) invalidity.

§ 87**Súčinnosť orgánov Revolučného odborového hnutia**

Orgány sociálneho zabezpečenia plnia svoje úlohy v úzkej súčinnosti s orgánmi Revolučného odborového hnutia.

Druhý diel

Konanie

§ 88

Žiadosť o dávku (službu)

O poskytnutí dávky (služby) sa rozhoduje spravidla na žiadosť, ktorá sa podáva na národnom výbore, v obvode ktorého žiadateľ býva; ak žiada o dávku z dôchodkového zabezpečenia pracovník alebo pozostalý po ňom, podáva sa žiadosť v závode u orgánov základnej organizácie Revolučného odborového hnutia. Člen výrobného družstva alebo pozostalý po ňom podáva žiadosť v družstve.

§ 89

Povinnosť závodov viesť záznamy a podávať hlásenia pre účely sociálneho zabezpečenia

(1) Závody sú povinné viesť záznamy o okolnostiach rozhodných pre nárok na dávku a jej výšku, najmä o dobe a druhu zamestnania, o výške zárobku svojich pracovníkov, o dojednaní a skončení pracovného pomeru s dôchodcom, ako aj o okolnostiach rozhodných pre vykonávanie starostlivosti o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a hlásiť ich orgánom sociálneho zabezpečenia. Na vyzvanie týchto orgánov sú závody povinné podať takéto hlásenia kedykoľvek. Orgány sociálneho zabezpečenia majú právo preskúmať správnosť a úplnosť hlásení.

(2) Ak závod zaviniť nesprávnym hlásením alebo jeho opomenutím, najmä neoznámením vstupu požívateľa dôchodku do zamestnania (prijatie za člena výrobného družstva, začatie pracovnej činnosti v jednotnom roľníckom družstve), že sa dávka poskytla neprávom alebo vo vyššej výmere, ako patrila, je povinný nahradiť neprávom vyplatené sumy. O povinnosti nahradiť neprávom vyplatené sumy rozhoduje orgán sociálneho zabezpečenia, ktorý je príslušný rozhodnúť o dávke; tento orgán tiež môže od požadovania náhrady celkom alebo sčasti upustiť.

(3) Nárok na náhradu sa premlčuje do troch rokov odo dňa, keď orgán sociálneho zabezpečenia zistil, že sa dávka poskytla neprávom.

§ 90

Vstup do závodu

Poverení funkcionári a pracovníci orgánov sociálneho zabezpečenia sú oprávnení vstupovať do závodov a na pracoviská, pokiaľ je to potrebné pre účely tohto zákona alebo na zistenie skutočností rozhodných pre nárok na náhradu dávok dôchodkového zabezpečenia.

§ 91

Súčinnosť zdravotníckych zariadení

Zdravotnícke zariadenia sú povinné na požiadanie orgánu sociálneho zabezpečenia vykonať vyšetrovanie zdravotného stavu v konaní o dávkach (službách), podávať lekárske nálezy, posudky, zprávy o priebehu choroby, vydávať výpisy z chorobopisov a podávať hlásenia, ktoré sú potrebné pre rozhodovanie o dávke (službe).

§ 92

Rozhodnutia a opravné prostriedky vo veciach dávok dôchodkového zabezpečenia

(1) Rozhodnutie vo veciach dávok dôchodkového zabezpečenia sa vydáva vždy písomne.

(2) O opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam krajských národných výborov ako odvolacích orgánov a Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia o zákonných nárokoch vo veciach dôchodkového zabezpečenia rozhoduje súd. Proti rozhodnutiu okresného národného výboru, ktoré

je len podkladom rozhodnutia Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia, nemožno sa odvolať na krajský národný výbor. Súd preskúmava toto rozhodnutie len pri rozhodovaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia. Ak súd zruší rozhodnutie Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia i rozhodnutie národného výboru, vydá Štátny úrad sociálneho zabezpečenia nové rozhodnutie, aj pokiaľ ide o otázky riešené v rozhodnutí národného výboru.

(3) Ak bolo rozhodnutie okresného národného výboru, ktoré je iba podkladom rozhodnutia Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia, vydané pred 1. júlom 1964, platia pre opravné správne konanie doterajšie predpisy. Ustanovenia odseku 2 tretej a štvrtej vety platia i v tomto prípade; tieto ustanovenia platia takisto pri súdnom preskúvaní rozhodnutí Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia, ak súd nevydal rozhodnutie o opravnom prostriedku do 30. júna 1964.

(4) Ak navrhovateľ nemá všeobecný súd v Československej socialistickej republike, je príslušný rozhodnúť o opravnom prostriedku súd, v obvode ktorého má sídlo orgán, ktorý rozhodnutie vydal.

(5) Ak požiada účastník konania pred uplynutím lehoty na opravný prostriedok o oznámenie podkladov pre výpočet dôchodku, začína plynúť nová lehota na opravný prostriedok odo dňa, keď boli účastníkovi tieto podklady doručené.

(6) Opravný prostriedok je podaný včas i vtedy, keď bol podaný v lehote na okresnom národnom výbore príslušnom podľa miesta bydliska.

(7) Opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje súd, možno vziať späť bez jeho súhlasu, ak sa navrhovateľovi novým rozhodnutím príslušného orgánu úplne vyhovel.

(8) O odvolaniach proti iným rozhodnutiam národného výboru vo veciach dôchodkového zabezpečenia rozhoduje sa len v správnom konaní.

(9) Opravný prostriedok proti rozhodnutiu o znížení, odňatí alebo zastavení výplaty dávok nemá odkladný účinok.

§ 93

Náklady konania

(1) Náklady konania o dávky (služby) uhradzuje štát.

(2) Štát uhradzuje tiež cestovné, stravné a nocľážné, prípadne aj iné nevyhnutné výdavky a ušlý zárobok občanom, ktorí sa podrobia vyšetreniu zdravotného stavu alebo sa na vyzvanie dostavia na rokovanie posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia.

§ 94

Všeobecné predpisy o konaní

Pokiaľ tento zákon alebo predpisy podľa neho vydané neustanovujú odchýlky od všeobecných predpisov o konaní vo veciach správnych, platia tieto predpisy.

SIEDMA ČASŤ

SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE VOJAKOV Z POVOLANIA A PRÍSLUŠNÍKOV BEZPEČNOSTNÝCH SBOROV

§ 95

Úvodné ustanovenia

(1) Pre sociálne zabezpečenie vojakov z povolania a príslušníkov bezpečnostných sborov platia obdobne ustanovenia prvej, štvrtej a piatej časti tohto zákona, pokiaľ sa ďalej neustanovuje inak.

(2) Kde sa v tomto zákone hovorí o vojakoch z povolania a o službe v ozbrojených silách, rozumejú sa tým aj príslušníci bezpečnostných sborov a ich služba.

Prvý diel **Dôchodkové zabezpečenie**

§ 96 **Kategórie funkcií**

(1) Služba vojakov z povolania vykonávaná po 31. decembri 1964 sa zaraďuje pre účely dôchodkového zabezpečenia do I. alebo II. kategórie podľa druhov vykonávaných funkcií.

(2) Ministri národnej obrany a vnútra určia v odboroch svojej pôsobnosti, ktoré funkcie vojakov z povolania sa zaraďujú do I. kategórie; pritom môžu ustanoviť, v akom rozsahu sa započítava doba výkonu niektorých týchto funkcií do doby zamestnania.

(3) Ministri národnej obrany a vnútra ustanovia, ktoré druhy služieb sa hodnotia ako doby zamestnania III. pracovnej kategórie.

§ 97 **Prerušenie zamestnania**

O tom, či zamestnanie vojakov z povolania bolo prerušené z vážnych dôvodov (§ 8 ods. 2), rozhodujú v odboroch svojej pôsobnosti orgány ministerstiev národnej obrany a vnútra.

§ 98 **Priemerný mesačný zárobok**

Pri vymeraní dôchodku podľa tohto dielu sa vypočítava priemerný mesačný zárobok tiež z hrubých zárobkov za posledných 5 (10) kalendárnych rokov pred prepustením zo služby v ozbrojených silách, ak je to pre oprávneného výhodnejšie.

§ 99 **Starobný dôchodok**

(1) Na starobný dôchodok má nárok vojak z povolania, ktorý má najmenej 25 rokov doby zamestnania a v čase služby v ozbrojených silách dosiahol vek aspoň,

- a) 57 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu v II. kategórii;
- b) 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu v I. kategórii.

(2) Na starobný dôchodok podľa tohto dielu má nárok aj občan, ktorý bol vojakom z povolania, mal ku dňu prepustenia zo služby v ozbrojených silách najmenej 25 rokov doby zamestnania a dosiahol v čase trvania zamestnania (pracovnej činnosti) vek aspoň

- a) 60 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu v I. (II.) kategórii v ozbrojených silách;
- b) 55 rokov, ak vykonával v ozbrojených silách najmenej 20 rokov službu výkonného letca; službe výkonného letca sa kladie narovneň výkon funkcií osobitnej povahy a stupňa nebezpečnosti, ktoré určia ministri národnej obrany a vnútra.

(3) Ustanovenia § 11 ods. 3 až 5 platia obdobne.

§ 100**Výška starobného dôchodku**

(1) Základná výmera starobného dôchodku vojaka z povolania alebo občana uvedeného v § 99 ods. 2, ktorý splnil podmienky určené pre nárok na tento dôchodok, je

- a) 60 % priemerného mesačného zárobku, ak vykonával vojak z povolania alebo občan uvedený v § 99 ods. 2 z potrebnej doby zamestnania 25 rokov najmenej 20 rokov službu v I. kategórii v ozbrojených silách;
- b) 55 % priemerného mesačného zárobku, ak vykonával vojak z povolania alebo občan uvedený v § 99 ods. 2 z potrebnej doby zamestnania 25 rokov najmenej 20 rokov službu v II. kategórii v ozbrojených silách.

(2) K základnej výmere podľa predchádzajúceho odseku sa pripočítajú od 21. roku zamestnania za každý rok služby v ozbrojených silách (zamestnania)

I. kategórie 2 %,

II. kategórie 1,5 % a

III. kategórie 1 %

priemerného mesačného zárobku, avšak len do výšky určenej v nasledujúcom odseku; pritom sa započítava len doba služby v ozbrojených silách (zamestnania) vykonávanej po dosiahnutí veku 18 rokov.

(3) Starobný dôchodok podľa odseku 1 písm. b) je ku dňu vzniku nárokov najviac 70 % priemerného mesačného zárobku; zvýšenie presahujúce hranicu 70 % priemerného mesačného zárobku patrí, len ak ide o zvýšenie za dobu odbojovej činnosti a väznenia (internácie) z politických, národnostných alebo rasových dôvodov v dobe neslobody.

(4) Ustanovenia § 13 ods. 3 a 5 platia obdobne.

§ 101**Najvyššia a najnižšia výmera starobného dôchodku**

(1) Starobný dôchodok spolu s akýmkoľvek iným dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) nesmie prevyšovať sumu 2 200 Kčs mesačne, ak ide o vojaka z povolania alebo občana, ktorý bol vojakom z povolania, ak vykonávali najmenej 20 rokov službu výkonného letca alebo službu jej na roveň postavenú [§ 99 ods. 1 písm. b) a ods. 2 písm. b)];

2 000 Kčs mesačne, ak vykonával vojak z povolania najmenej 20 rokov inú službu v I. kategórii v ozbrojených silách [§ 99 ods. 1 písm. b)];

1 800 Kčs mesačne v ostatných prípadoch [§ 99 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a)].

(2) Ustanovenia § 18 ods. 2 až 5 platia obdobne.

§ 102**Výška invalidného dôchodku**

(1) Ak vykonával vojak z povolania službu v ozbrojených silách (zamestnanie) pred dňom vzniku nároku na invalidný dôchodok najmenej 25 rokov alebo po dobu, ktorá s pripočítaním doby od vzniku nároku na dôchodok do dosiahnutia veku 60 rokov u mužov a veku 57 rokov u žien dosahuje najmenej 25 rokov, je základná výmera invalidného dôchodku

- a) 60 % priemerného mesačného zárobku, ak trvala služba v ozbrojených silách v I. kategórii najmenej 20 rokov alebo ak sa stal vojak z povolania úplne (čiastočne) invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone tejto služby alebo v priamej súvislosti s ním,

- b) 55 % priemerného mesačného zárobku, ak trvala služba v ozbrojených silách v II. kategórii najmenej 20 rokov alebo ak sa stal vojak z povolania úplne (čiastočne) invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone tejto služby alebo v priamej súvislosti s ním,
- c) 50 % priemerného mesačného zárobku v ostatných prípadoch.

(2) Ustanovenia § 23 ods. 2 až 5 platia obdobne.

§ 103

Najvyššia a najnižšia výmera invalidného dôchodku

(1) Invalidný dôchodok spolu s akýmkoľvek iným dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) nesmie prevyšovať sumu

2 200 Kčs mesačne, ak ide o vojaka z povolania, ktorý vykonával službu výkonného letca alebo službu jej na roveň postavenú

po dobu potrebnú pre nárok na invalidný dôchodok, a ak trval výkon tejto služby ku dňu vzniku nároku na dôchodok, alebo

po dobu najmenej 20 rokov, alebo

sa stal úplne invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone tejto služby alebo v priamej súvislosti s ním;

2 000 Kčs mesačne, ak vojak z povolania vykonával službu v ozbrojených silách v I. kategórii po dobu potrebnú pre nárok na invalidný dôchodok, a ak trval výkon tejto služby ku dňu vzniku nároku na dôchodok, alebo

po dobu najmenej 20 rokov, alebo sa stal úplne invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone tejto služby alebo v priamej súvislosti s ním;

1 800 Kčs mesačne v ostatných prípadoch.

(2) Ustanovenia § 28 ods. 2 až 4 platia obdobne.

§ 104

Výplata dávok

Dôchodky a ostatné dávky sa vyplácajú v určenom výplatnom termíne na bežný kalendárny mesiac.

Druhý diel

§ 105

Služby sociálneho zabezpečenia

Peňažné príspevky, ktoré sa poskytujú ako služba sociálneho zabezpečenia, poskytujú požívateľom dôchodkov z dôchodkového zabezpečenia vojakov z povolania a ich rodinným príslušníkom orgány ministerstiev národnej obrany a vnútra.

Tretí diel

Organizácia a konanie

§ 106

Organizácia

Sociálne zabezpečenie v ozbrojených silách a bezpečnostných sboroch riadia, kontrolujú a prostredníctvom svojich orgánov vykonávajú ministerstvá národnej obrany a vnútra. Pritom zabezpečujú, aby sa úlohy sociálneho zabezpečenia v ozbrojených silách a bezpečnostných sboroch plnili v súlade s možnosťami a potrebami spoločnosti a zodpovedajú za účelné a

hospodárne vynakladanie prostriedkov na sociálne zabezpečenie. Pri plnení týchto úloh postupujú v súčinnosti so Štátnym úradom sociálneho zabezpečenia.

§ 107 **Konanie**

(1) Ak splňuje vojak z povolania podmienky pre nárok na dôchodok už pri prepustení zo služby v ozbrojených silách, prizná sa dávka bez žiadosti. V ostatných prípadoch sa uplatňuje nárok na dávku žiadosťou na okresnej vojenskej správe, v obvode ktorej žiadateľ býva; v odbore pôsobnosti Ministerstva vnútra sa žiadosť podáva na príslušnej súčasti Ministerstva vnútra.

(2) Konanie vo veciach invalidity (čiastočnej invalidity) vykonávajú posudkové komisie sociálneho zabezpečenia (§ 85 ods. 1). Schopnosť vojakov z povolania na výkon služby v ozbrojených silách posudzujú lekárske komisie ministerstiev národnej obrany a vnútra, ktoré tiež rozhodujú o priamej súvislosti vzniku úrazu alebo ochorenia s výkonom služby pre účely konania o invalidnom (čiastočnom invalidnom) dôchodku.

(3) O odvolaniach proti rozhodnutiam orgánov Ministerstva národnej obrany a Ministerstva vnútra vo veciach dávok dôchodkového zabezpečenia sa rozhoduje v správnom konaní.

(4) Inak platia o konaní v sociálnom zabezpečení v ozbrojených silách obdobne § 89 až 94.

(5) Vykonávacie predpisy ustanovia, kedy ministerstvá národnej obrany a vnútra alebo ich orgány uskutočňujú konanie o dávkach a službách sociálneho zabezpečenia, výplatu dávok a poskytovanie služieb, ak

a) žiadateľ o dávku (službu) nie je už vojakom z povolania v čase vzniku nároku na dávku (službu),

b) ide o pozostalých po vojakoch z povolania alebo po občanoch uvedených pod písm. a).

ÔSMA ČASŤ **PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA**

Prvý diel **Prechodné ustanovenia**

Sociálne zabezpečenie pracovníkov

§ 108 **Základné ustanovenia**

(1) Podľa tohto zákona sa posudzujú od 1. júla 1964 i nároky na dávky, ktorých podmienky sa splnili pred týmto dňom a nezakladali nárok na dávky podľa doterajších predpisov, pokiaľ sa ďalej neustanovuje inak.

(2) O nárokoch na dávky, ktoré vznikli pred 1. júlom 1964 a o ktorých sa do tohto dňa právoplatne nerozhodlo, najmä preto, že pracovník pokračuje v zamestnaní, rozhodne sa podľa doterajších predpisov s odchýlkami podľa ďalších ustanovení.

(3) Dávky dôchodkového zabezpečenia priznané podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964 považujú sa za dávky podľa tohto zákona, a to vo výške, v akej patrili k 30. júnu 1964, pokiaľ nevyplýva niečo iné z § 124 až 126. Ďalšie trvanie nároku na tieto dávky sa posudzuje podľa tohto zákona s odchýlkami ustanovenými v § 116 a 120 až 123.

(4) Požívatelia dávok dôchodkového zabezpečenia, na ktoré vznikol nárok pred 1. júlom 1964, sú povinní ohlásiť do 15. júla 1964 skutočnosti, ktoré podľa tohto zákona odôvodňujú zánik nároku na dávku, zníženie dávky alebo zastavenie jej výplaty.

§ 109**Nároky na dôchodky, ktoré vzniknú v čase od 1. júla do 31. decembra 1964**

Pre nároky na dôchodky, podmienky ktorých sa splnia v čase od 1. júla do 31. decembra 1964, platia ustanovenia tohto zákona s týmito odchýlkami:

- a) doba zamestnania a náhradná doba sa posudzuje podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964,
- b) doba zamestnania potrebná pre vznik nároku na plný starobný dôchodok je najmenej 20 rokov a pre vznik nároku na pomerný starobný dôchodok najmenej 5 rokov,
- c) hranica veku potrebného pre vznik nároku na plný starobný dôchodok u žien je aspoň 55 rokov bez zreteľa na počet vychovaných detí; pre vznik nároku na pomerný starobný dôchodok u žien je hranica veku vždy aspoň 65 rokov,
- d) starobný dôchodok v pomernej výške je 2,5 % priemerného mesačného zárobku za každý rok zamestnania,
- e) výška invalidného dôchodku sa určí podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964, invalidný dôchodok nesmie však presahovať najvyššiu výmeru určenú v § 23 ods. 4, prípadne zvýšenú o 10 % priemerného mesačného zárobku pri pracovnom úraze, a v § 28 ods. 1 a 3,
- f) výška čiastočného invalidného dôchodku a čiastočného invalidného dôchodku pri pracovnom úraze sa určí podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964.

§ 110**Pracovné kategórie**

Ak ide o dôchodok, na ktorý vznikol nárok po 30. júni 1964, určuje sa zaradenie zamestnania do I. alebo II. pracovnej kategórie za dobu do 30. júna 1964 podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964, pokiaľ sú pre pracovníka výhodnejšie; ak sú výhodnejšie ustanovenia tohto zákona, určuje sa zaradenie zamestnania podľa týchto ustanovení a vykonávacích predpisov.

§ 111**Doba zamestnania**

(1) Doba pracovného pomeru pred 1. októbrom 1948, ktorá sa nepovažovala za dobu zamestnania podľa doterajších predpisov, nie je dobou zamestnania ani podľa tohto zákona, ak pracovník vykonával súčasne samostatnú zárobkovú činnosť, ktorá bola hlavným zdrojom jeho výživy.

(2) Doba služby v tzv. vládnom vojsku, doba služby vojakov z povolania v armáde tzv. Slovenského štátu a doba služby príslušníkov polície a žandárstva prijatých do služieb v dobe neslobody sa nezapočítavajú do doby zamestnania; doby týchto služieb sa však započítavajú v rozsahu, v akom sa kryjú s dobou účasti na boji proti fašizmu.

§ 112**Prerušenie zamestnania**

Doba, po ktorú sa žena starala v období od 1. októbra 1948 do 31. decembra 1964 o dieťa vo veku od troch do ôsmich rokov alebo po ktorú bol poskytovaný čiastočný invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, považuje sa za dobu prerušenia zamestnania z vážnych dôvodov (§ 8 ods. 2), ak vznikne nárok na dôchodok po 31. decembri 1964.

§ 113**Zachovanie skoršieho priemerného zárobku pre výpočet dôchodku**

Ak dôchodca požíva alebo požíval starobný, invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok, dôchodok za výsluhu rokov alebo výsluhový dôchodok vymeraný podľa doterajších predpisov z priemerného ročného zárobku, nesmie sa starobný alebo invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok, na ktorý vznikol nárok po 30. júni 1964, vymerať z nižšieho priemerného mesačného zárobku, ako by bola dvanástina priemerného ročného zárobku (dôchodkového základu), z ktorého sa vymeral skorší dôchodok.

§ 114**Starobný dôchodok**

(1) Pracovníkom, ktorí splnili pred 1. júlom 1964 podmienky pre nárok na starobný dôchodok v plnej výške podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964*), patrí starobný dôchodok podľa doterajších predpisov. Ak sú títo pracovníci k 1. júlu 1964 zamestnaní, zvyšuje sa ich nárok na starobný dôchodok

- a) za dobu zamestnania pred 1. júlom 1964, po ktorú mali nárok na zvyšovanie dôchodku o 4 % priemerného ročného zárobku, i za dobu kratšiu ako rok, a to za každé tri mesiace zamestnania o 1 % z jednej dvanástiny doterajšieho priemerného ročného zárobku (odsek 2);
- b) za dobu zamestnania po 30. júni 1964 podľa ustanovení o zvyšovaní nároku na plný starobný dôchodok (§ 16).

(2) Ak pracovníci uvedení v predchádzajúcom odseku boli po vzniku nároku na starobný dôchodok v plnej výške nepretržite zamestnaní, vypočíta sa starobný dôchodok i jeho zvýšenie za dobu zamestnania po vzniku nároku na tento dôchodok z priemerného mesačného zárobku (§ 9), ak je to pre dôchodcu výhodnejšie. V ostatných prípadoch sa vypočíta starobný dôchodok i zvýšenie z jednej dvanástiny doterajšieho priemerného ročného zárobku; to platí, aj keď dôchodca vstúpi do zamestnania po 30. júni 1964.

(3) Starobný dôchodok spolu so zvýšením za dobu ďalšieho zamestnania vykonávaného po 30. júni 1964 nesmie byť vyšší ako 90 % priemerného mesačného zárobku neobmedzeného podľa § 9 ods. 3 a zníženého o sumu, ktorá sa rovná dani zo mzdy určenej ku dňu vzniku nároku na dôchodok.

(4) Starobný dôchodok v plnej výške sa po dobu ďalšieho zamestnania a pracovnej činnosti v jednotnom roľníckom družstve neposkytuje, pokiaľ vláda neustanoví výnimky.

§ 115

(1) Pracovníkom, ktorí splnili pred 1. júlom 1964 podmienky pre nárok na starobný dôchodok v pomernej výške**) a ktorí sú k 1. júlu 1964 zamestnaní, zvyšuje sa nárok na starobný dôchodok

- a) za dobu zamestnania do 30. júna 1964 podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964, pokiaľ ide o podmienky a percentnú výšku;
- b) za dobu zamestnania po 30. júni 1964 podľa ustanovení o zvyšovaní nároku na pomerný starobný dôchodok (§ 17).

(2) Starobný dôchodok v pomernej výške sa po dobu ďalšieho zamestnania a pracovnej činnosti v jednotnom roľníckom družstve neposkytuje, pokiaľ vláda neustanoví výnimky.

(3) Ustanovenia § 114 ods. 2 a 3 platia obdobne.

§ 116

(1) Nároky na starobný dôchodok patriaci

- a) ženám starším ako 55 rokov alebo
 - b) pracovníkom (ženám) mladším ako 65 rokov za dobu zamestnania kratšiu ako 25 rokov alebo
 - c) pracovníkom starším ako 65 rokov za dobu zamestnania kratšiu ako 10 rokov,
- ktoré vznikli pred 1. júlom 1964, zachovávajú sa, aj keby oprávnení nesplňovali podmienky pre nárok na starobný dôchodok ustanovené týmto zákonom.

(2) Nárok na starobný dôchodok podľa tohto zákona nevznikne, ak pred 1. januárom 1957 vznikol nárok na invalidný dôchodok a trvá i po 30. júni 1964.

§ 117

(1) Ak pracovník, ktorému vznikol pred 1. júlom 1964 nárok na starobný dôchodok v plnej výške, bol po vzniku tohto nároku zamestnaný, je starobný dôchodok po jeho zvýšení za dobu ďalšieho zamestnania najmenej

440 Kčs mesačne, ak trvalo ďalšie zamestnanie celkove aspoň rok,

480 Kčs mesačne, ak trvalo ďalšie zamestnanie celkove aspoň tri roky,

520 Kčs mesačne, ak trvalo ďalšie zamestnanie celkove aspoň tri roky,

z toho vždy aspoň rok po 30. júni 1964; do týchto dôb sa nepočíta doba, po ktorú pracovník poberal starobný dôchodok alebo jeho časť.

(2) Starobný dôchodok v najnižšej výmere podľa predchádzajúceho odseku nesmie však byť viac ako 90% priemerného mesačného zárobku zníženého o sumu, ktorá sa rovná dani zo mzdy určenej ku dňu vzniku nároku na dôchodok; priemerný mesačný zárobok sa určuje zo zárobkov dosiahnutých za posledných 10 (5) kalendárnych rokov pred rokom, v ktorom vznikol nárok na dôchodok alebo v ktorom sa skončilo zamestnanie, podľa toho, čo je pre pracovníka výhodnejšie.

(3) Starobný dôchodok v najnižšej výmere podľa odseku 1 môže sa vymerať nad 90 % priemerného mesačného zárobku, ak je tento dôchodok jediným zdrojom výživy dôchodcu a jeho rodiny alebo ak ide o manželskú dvojicu, ktorá nemá hrubý príjem vyšší ako 400 Kčs mesačne na osobu.

§ 118**Invalidný a čiastočný invalidný dôchodok**

(1) Ak sa stal požívateľ invalidného dôchodku,

- a) na ktorý vznikol nárok v dobe od 1. januára 1957 do 31. decembra 1964 alebo
- b) na nové vymeranie ktorého vznikol v tejto dobe nárok, po tejto dobe len čiastočne invalidným, vymeria sa čiastočný invalidný dôchodok podľa tohto zákona; tento dôchodok však nesmie byť vyšší ako doterajší invalidný dôchodok. Ak nárok na invalidný dôchodok vznikol do 31. decembra 1956 a po tomto dni nebol dôchodok novo vymeraný, vymeria sa čiastočný invalidný dôchodok vo výške 50% doterajšieho invalidného dôchodku.

(2) Ak sa stal požívateľ čiastočného invalidného dôchodku, na ktorý vznikol nárok pred 1. januárom 1965, po tomto dni úplne invalidným, vymeria sa invalidný dôchodok podľa tohto zákona; tento dôchodok však nesmie byť nižší ako doterajší čiastočný invalidný dôchodok, ani ako skorší invalidný dôchodok, na ktorý vznikol nárok pred 1. januárom 1957.

(3) Invalidný dôchodok pracovníka, ktorému vznikol nárok na tento dôchodok pred 1. júlom 1964 a ktorý bol ďalej zamestnaný, je po skončení zamestnania najmenej

450 Kčs mesačne, ak trvalo ďalšie zamestnanie po 30. júni 1964 celkove aspoň rok,
520 Kčs mesačne, ak trvalo ďalšie zamestnanie po 30. júni 1964 celkove aspoň dva roky, a
600 Kčs mesačne, ak trvalo ďalšie zamestnanie po 30. júni 1964 celkove aspoň tri roky.

(4) Ustanovenia § 117 ods. 2 a 3 platia obdobne.

§ 119

Nové vymeranie starobného a invalidného dôchodku Zvýšenie invalidného dôchodku

Doterajšie predpisy o novom vymeraní*) starobného dôchodku a o zvýšení**) alebo o novom vymeraní*) invalidného dôchodku sa použijú pre nároky na nové vymeranie, prípadne na zvýšenie dôchodku vzniknuté do 30. júna 1964, len ak o to požiada požívateľ dôchodku do 31. decembra 1965.

§ 120

Vdovský dôchodok Vdovecký dôchodok

(1) Vdovský dôchodok patriaci k 30. júnu 1964 zostáva zachovaný, aj keď jeho požívateľka nespĺňa podmienky pre nárok na vdovský dôchodok podľa § 30 ods. 2, ak dosiahla k 30. júnu 1964 vek aspoň 47 rokov a ide o vdovský dôchodok po občianovi, ktorý zahynul následkom poškodenia zdravia utrpeného pri odbojovej činnosti alebo následkom politickej, národnej alebo rasovej perzekúcie v dobe neslobody.

(2) Na vdovské dôchodky vyplácané k 30. júnu 1964 sa nevzťahujú ustanovenia § 30 ods. 6 a 8.

(3) Ustanovenia tohto zákona o rozvedených ženách sa vzťahujú aj na ženy rozlúčené a rozvedené podľa skorších predpisov.

(4) Vdovecký dôchodok poskytovaný podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964 sa považuje od 1. júla 1964 za invalidný dôchodok; ďalšie trvanie nároku na vdovecký dôchodok sa posudzuje podľa ustanovení tohto zákona o trvaní nároku na invalidný dôchodok.

(5) Vdovský dôchodok družky patriaci k 30. júnu 1964 sa zachováva za rovnakých podmienok ako vdovský dôchodok vdovy.

§ 121

Dôchodok za výsluhu rokov

Dôchodok za výsluhu rokov priznaný podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964 sa považuje od 1. júla 1964

- a) za starobný dôchodok, ak jeho požívateľ dosiahol k 30. júnu 1964 vek aspoň 60 rokov alebo 55 rokov, ak ide o výkonného letca alebo o ženu;
- b) za invalidný dôchodok, ak jeho požívateľ nedosiahol tento vek.

§ 122

Úprava niektorých dávok z doby pred 1. januárom 1957

(1) Z dávok poskytovaných podľa predpisov platných pred 1. januárom 1957 môžu sa znížiť alebo odňať, len pokiaľ by to pripúšťali uvedené predpisy,

- a) úrazové dôchodky vyplácané podľa predpisov o dôchodkovom poistení platných pred 1. januárom 1957,
- b) zaopatrovacie požitky priznané podľa zákona č. 164/1946 Zb. o starostlivosti o vojenských a vojnových poškodencom a obeť vojny a fašistickej perzekúcie,

- c) prídavok za zranenie priznaný občanovi, na ktorého sa vzťahuje § 81 ods. 4 zákona č. 76/1922 Zb. o vojenských zaopatrovacích požitkoch, alebo vojenskému invalidovi zo stavu mužstva z doby pred prvou svetovou vojnou,
- d) dôchodky rodičov a súrodencov priznané podľa predpisov o dôchodkovom poistení (zaopatrení) platných pred 1. januárom 1957,
- e) príspevky (starobné, úrazové, nadlepšovacie a iné príspevky) podľa § 6 zákona č. 16/1947 Zb. o umiestení a inom zaopatrení zamestnancov na skonfiškovanom poľnohospodárskom majetku a ich rodinných príslušníkov.

(2) Ak sa niektorá z dávok uvedených v predchádzajúcom odseku vypláca k 30. júnu 1964 popri starobnom, invalidnom (čiastočnom invalidnom), vdovskom, sirotskom alebo sociálnom dôchodku alebo popri dôchodku manželky, zlučuje sa s týmto dôchodkom do jediného dôchodku a považuje sa za tento dôchodok.

(3) Ak požívateľovi niektorej z dávok uvedených v odseku 1 vznikne nárok na dôchodok z dôchodkového zabezpečenia, platí o súbehu týchto nárokov obdobne § 56 ods. 2; po úprave podľa tohto ustanovenia sa dávka zlučuje s dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia do jediného dôchodku a považuje sa za tento dôchodok.

§ 123

Zlúčenie dôchodkov vyplácaných rôznymi orgánmi

(1) Ak sa popri výsluhovom, invalidnom (čiastočnom invalidnom) alebo vdovskom dôchodku, na ktorý vznikol nárok pred 1. októbrom 1964 podľa predpisov o dôchodkovom zaopatrení príslušníkov ozbrojených síl, vypláca dôchodok toho istého druhu podľa predpisov o dôchodkovom zabezpečení pracovníkov, zlučuje sa od 1. októbra 1964 nižší dôchodok s vyšším dôchodkom do jedného dôchodku a dôchodok takto zlúčený vypláca orgán, ktorý vyplácal vyšší dôchodok.

(2) Ustanovenie predchádzajúceho odseku platí aj pre zlúčenie niektorej z dávok uvedených v § 122 ods. 1 alebo niektorého z obdobných dôchodkov z dôchodkového zaopatrenia príslušníkov ozbrojených síl s iným dôchodkom poskytovaným z dôchodkového zabezpečenia pracovníkov alebo z dôchodkového zaopatrenia príslušníkov ozbrojených síl; ak sa však stretne niektorá z dávok uvedených v § 122 ods. 1 so sociálnym dôchodkom, zlučuje sa táto dávka s týmto dôchodkom.

(3) Ak sa stretne vdovský dôchodok so starobným alebo invalidným (čiastočným invalidným) dôchodkom, vypláca obidva dôchodky orgán, ktorý vypláca starobný alebo invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok.

§ 124

Úprava výšky vyplácaných dávok a ich súbeh s iným dôchodkom alebo príjmom

(1) Pre dávky, na ktoré vznikol nárok pred 1. júlom 1964, platia ustanovenia tohto zákona

- a) o najnižšej výmere sirotského dôchodku jednostranne osirelého dieťaťa (§ 34 ods. 3),
- b) o výmere sirotského dôchodku obojstranne osirelého dieťaťa (§ 34 ods. 4), pokiaľ vyplácaný sirotský dôchodok nie je vyšší,
- c) o súbehu dôchodkov s dôchodkami zo sociálneho zabezpečenia (poistenia) vyplácanými z cudziny (§ 56 ods. 3),
- d) o poskytovaní starobného dôchodku pri ďalšom zamestnaní a pracovnej činnosti v jednotnom roľníckom družstve (§ 15 ods. 4),
- e) o súbehu vdovského dôchodku s príjmom zo zárobkovej činnosti (§ 32) alebo sirotského dôchodku i s iným príjmom (§ 33 ods. 4 a 6),

f) o obmedzení výplaty dávkov (§ 38 ods. 8 a § 54) a o výplate dávkov inej osobe (§ 55 ods. 2).

(2) Starobné a invalidné dôchodky, na ktoré vznikol nárok pred 1. januárom 1957, nesmú byť vyššie ako starobné a invalidné dôchodky v najvyššej výmere určenej podľa tohto zákona pevnými sumami a zníženej o sumu, ktorá sa rovná osobitnej dani z dôchodku.

(3) Vdovský dôchodok vymeraný z dôchodku, na ktorý vznikol nárok pred 1. júlom 1964, nesmie byť viac ako

1 320 Kčs mesačne, ak ide o dôchodok po pracovníkovi I. pracovnej kategórie;

1 080 Kčs mesačne, ak ide o dôchodok po pracovníkovi II. pracovnej kategórie;

960 Kčs mesačne, ak ide o dôchodok po pracovníkovi III. pracovnej kategórie.

(4) Dôchodky vyplácané podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964, na ktoré sa vzťahujú ustanovenia predchádzajúcich odsekov, budú upravené, prípadne bude zastavená ich výplata začínajúc splátkou zročnou v júli 1964. Splátky na starobné a vdovské dôchodky za mesiac júl až september 1964 sa považujú za preddavky na dôchodok. Preplatky vzniknuté do konca septembra 1964, ktoré nemožno zúčtovať s ďalšími splátkami dôchodku, nebudú sa vymáhať, ak ide o preplatky na dôchodkoch patriacich podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964 i pri ďalšom zamestnaní a ak dôchodca splnil svoju ohlasovaciu povinnosť (§ 108 ods. 4).

§ 125

Úprava nárokov získaných v skoršom verejnom penzijnom zaopatrení, v penzijnom nadlepení a zo záväzkov rozpočtových a hospodárskych organizácií

(1) Nároky získané v skoršom verejnom penzijnom zaopatrení k 31. marcu 1950 na zvýšenie dôchodkov podľa § 3 ods. 1 a 2 vládneho nar. č. 113/1950 Zb., § 3 ods. 1 a 2 vládneho nariadenia č. 114/1950 Zb. a § 7 ods. 1 a 2 vládneho nariadenia č. 115/1950 Zb. sa pri dôchodkoch, na ktoré vznikol nárok pred 1. júlom 1964, zachovávajú v doterajšej výške, ak spolu s dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia, ku ktorému patria, neprevyšujú sumu 1 000 Kčs mesačne; ak prevyšujú túto sumu, zachovávajú sa až do sumy 100 Kčs mesačne, úhrn dôchodku a tohto zvýšenia sa však touto úpravou nesmie znížiť pod sumu 1 000 Kčs mesačne.

(2) Ak vznikne nárok na starobný alebo invalidný dôchodok z dôchodkového zabezpečenia po 30. júni 1964, zachovávajú sa nároky na zvýšenie dôchodku podľa predchádzajúceho odseku, ak úhrn dôchodku a zvýšenie neprevyšuje sumu 1 000 Kčs mesačne, najviac však do výšky 70 %, prípadne 60 % priemerného mesačného zárobku (§ 13 ods. 4 a § 23 ods. 4); ak prevyšuje tento úhrn sumu 1 000 Kčs mesačne, zachovávajú sa až do sumy 100 Kčs mesačne, najviac však do výšky 70 %, prípadne 60 % priemerného mesačného zárobku. Ustanovenia § 18 ods. 1 a 4 a § 28 ods. 1 a 3 platia obdobne.

(3) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov platia aj o dôchodkoch z penzijného nadlepenia a o príplatkoch k dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia vzniknutých zo záväzkov rozpočtových a hospodárskych organizácií.

(4) Ak patrí oprávnenému viac nárokov získaných v skoršom verejnom penzijnom zaopatrení, v penzijnom nadlepení a zo záväzkov rozpočtových a hospodárskych organizácií podľa predchádzajúcich odsekov, platia ich ustanovenia o úhrne týchto nárokov.

(5) Zvýšenie dôchodku podľa odsekov 1 a 2, dôchodok z penzijného nadlepenia a príplatok k dôchodku podľa odseku 3 sa zlučujú s dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia a považujú sa za tento dôchodok.

§ 126**Osobitná daň z dôchodku**

(1) Ustanovenia § 63 a 65 o osobitnej dani z dôchodku sa vzťahujú aj

- a) na starobné a invalidné (čiasťočné invalidné) dôchodky, na ktoré vznikol nárok v dobe od 1. januára 1957 do 30. júna 1964;
- b) na starobné a invalidné dôchodky, na ktoré vznikol nárok pred 1. januárom 1957 a ktoré
 - 1. boli priznané alebo novo vymerané podľa predpisov o sociálnom zabezpečení platných po 31. decembri 1956 alebo
 - 2. neboli podrobené dani zo mzdy a boli po 31. decembri 1956 zvýšené;
- c) na vdovské a sirotské dôchodky vymerané z dôchodkov uvedených pod písm. a) a b);
- d) na osobné dôchodky.

(2) Ak požíva dôchodca dva alebo viac dôchodkov z dôchodkového zabezpečenia (poistenia), podlieha osobitnej dani z dôchodku úhrn všetkých dôchodkov, a to i vtedy, ak nárok na niektorých z týchto dôchodkov vznikol pred 1. januárom 1957.

(3) Zvýšenie dôchodku za dobu ďalšieho zamestnania vykonávaného pred 1. júlom 1964 nepodlieha osobitnej dani z dôchodku, ak pracovník bol zamestnaný k 1. júlu 1964 a ide o zvýšenie za dobu zamestnania

- a) I. alebo II. pracovnej kategórie alebo
- b) III. pracovnej kategórie, po ktorú pracovník nepoberal starobný dôchodok alebo jeho časť.

(4) Ak nebol dôchodca zamestnaný k 1. júlu 1964, vylúči sa na žiadosť dôchodcu zo zdanenia zvýšenie dôchodku za dobu ďalšieho zamestnania (odsek 3) a za dobu odbojovej činnosti a väznenia (internácie) z politických, národnostných alebo rasových dôvodov v dobe neslobody.

§ 127**Úprava zaopatrovacieho príspevku**

Zaopatrovací príspevok, ktorý sa vypláca podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964 členom rodín občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách k 30. júnu 1964, sa podľa tohto zákona upraví, prípadne sa zastaví jeho výplata začínajúc júlom 1964.

Druhý diel**Prechodné ustanovenia****Sociálne zabezpečenie vojakov z povolania****§ 128****Základné ustanovenia**

(1) Nároky na dávky, podmienky ktorých sa splnili pred 1. októbrom 1964, posudzujú sa podľa predpisov o dôchodkovom zaopatrení platných pred 1. októbrom 1964, pokiaľ sa ďalej neustanovuje inak.

(2) Dávky dôchodkového zaopatrenia priznané podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1964 sa považujú za dávky podľa tohto zákona, a to vo výške, v akej patrili k 30. septembru 1964, pokiaľ nevyplýva niečo iné z § 131 až 134, 136 a 137; pritom sa výsluhový dôchodok považuje za

starobný dôchodok. Ďalšie trvanie nároku na tieto dávky sa posudzuje podľa tohto zákona s odchýlkami ustanovenými v § 131, 134 a 136.

(3) Ustanovenie § 108 ods. 4 platí obdobne.

§ 129

Kategórie funkcií

(1) Doba služby vykonávanej v ozbrojených silách od 9. mája 1945 do 31. decembra 1964 sa hodnotí ako výkon funkcie I. kategórie.

(2) Ministri národnej obrany a vnútra ustanovia, ktoré doby pred 9. májom 1945*) a v akom rozsahu sa hodnotia ako výkon funkcie I. alebo II. kategórie.

(3) Ministri národnej obrany a vnútra môžu tiež povoľovať výnimky z podmienky 20 rokov služby v I. alebo v II. kategórii určenej pre vznik nároku na starobný dôchodok vojakom z povolania, ktorí túto podmienku nemôžu splniť pre svoj vek a zúčastnili sa intenzívnej výstavby ozbrojených síl.

§ 130

Zachovanie skoršieho dôchodkového základu

Ak dôchodca požíva alebo požíval výsluhový alebo invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok, vymeraný podľa predpisov platných od 1. januára 1953 do 30. septembra 1964 z dôchodkového základu, nesmie sa starobný alebo invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok v ozbrojených silách, na ktorý vznikol nárok po 30. septembri 1964, vymerať z nižšieho priemerného mesačného zárobku, než je uvedené v § 133.

§ 131

Výsluhový dôchodok

(1) Požívateľovi výsluhového dôchodku, ktorému vznikol nárok na tento dôchodok v dobe od 1. januára 1953 do 30. septembra 1964 podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1964**) a ktorý je starší ako 55 rokov, patrí od 1. októbra 1964 starobný dôchodok,

- a) ak má 20 rokov služby v ozbrojených silách, v doterajšej výmere výsluhového dôchodku, nie však viac ako 90 % priemerného mesačného zárobku neobmedzeného podľa § 9 ods. 3 a zníženého o sumu, ktorá sa rovná dani zo mzdy určenej ku dňu splnenia podmienok pre nárok na dôchodok;
- b) ak nemá 20 rokov služby v ozbrojených silách, v doterajšej výmere výsluhového dôchodku, nie však viac, ako by bol starobný dôchodok po obmedzení podľa § 100 ods. 3.

(2) Pracujúcemu dôchodcovi staršiemu ako 55 rokov, ktorému bol dôchodok upravený podľa predchádzajúceho odseku, zvyšuje sa nárok na tento dôchodok

- a) za dobu zamestnania pred 1. októbrom 1964 podľa predpisov platných pred týmto dňom; ak ide o dobu, po ktorú mal nárok na zvyšovanie dôchodku o 4 % dôchodkového základu (§ 133), zvyšuje sa nárok na dôchodok i za dobu kratšiu ako rok, a to každé tri mesiace zamestnania o 1 % tohto základu;
- b) za dobu zamestnania po 30. septembri 1964 podľa ustanovení o zvyšovaní nároku na plný starobný dôchodok (§ 16).

(3) Výplata výsluhového dôchodku sa zastavuje 30. septembrom 1964 dôchodcovi, ktorý k tomuto dňu nedosiahol vek 55 rokov. Ak je invalidný alebo čiastočne invalidný, prizná sa mu invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok. Pokiaľ nesplní podmienky nároku na invalidný (čiastočný invalidný) alebo na starobný dôchodok, patrí mu príspevok podľa osobitných predpisov. Po

dosiahnutí veku 60 rokov (výkonný letec po dosiahnutí veku 55 rokov) má nárok na starobný dôchodok vo výške upravenej podľa predchádzajúcich odsekov.

(4) Zaopatrovacie požitky, ktoré boli priznané pri prepustení zo služby v ozbrojených silách zo zdravotných dôvodov pred 1. januárom 1953 a požívatelia ktorých dosiahli pred 1. októbrom 1964 vek 60 rokov, považujú sa za starobné dôchodky.

(5) Ustanovenia § 101 platia obdobne.

§ 132

Invalidný a čiastočný invalidný dôchodok

(1) Požívateľovi invalidného dôchodku, ktorému vznikol nárok na tento dôchodok v dobe od 1. januára 1953 do 30. septembra 1964 podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1964, patrí od 1. októbra 1964 invalidný dôchodok,

- a) ak má 20 rokov služby v ozbrojených silách alebo ak jeho invalidita vznikla v priamej súvislosti s výkonom tejto služby, v doterajšej výmere, nie však viac ako 90 % priemerného mesačného zárobku určeného podľa § 131 ods. 1 písm. a);
- b) v ostatných prípadoch v doterajšej výmere, nie však viac ako 70 % priemerného mesačného zárobku; zvýšenie presahujúce túto hranicu patrí, len ak ide o zvýšenie za dobu odbojovej činnosti a väznenia (internácie) z politických, národnostných alebo rasových dôvodov v dobe neslobody. Invalidný dôchodok nesmie pritom prevýšiť 90 % priemerného mesačného zárobku určeného podľa § 131 ods. 1 písm. a) a spolu s akýmkoľvek iným dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) ani sumu 1800 Kčs mesačne.

(2) Požívateľovi čiastočného invalidného dôchodku, ktorému vznikol nárok na tento dôchodok v dobe od 1. januára 1953 do 30. septembra 1964 podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1964, patrí od 1. októbra 1964 čiastočný invalidný dôchodok v doterajšej výmere, najviac však

- a) ak má 20 rokov služby v ozbrojených silách alebo ak jeho čiastočná invalidita vznikla v priamej súvislosti s výkonom tejto služby, v sume 1 000 Kčs mesačne, a ak ide o výkonného letca, v sume 1 100 Kčs mesačne;
- b) v ostatných prípadoch v sume 900 Kčs mesačne.

(3) Zaopatrovacie požitky, ktoré boli priznané pri prepustení zo služieb v ozbrojených silách zo zdravotných dôvodov pred 1. januárom 1953, považujú sa za invalidné dôchodky, ak ich požívatelia nedosiahli pred 1. októbrom 1964 vek 60 rokov.

(4) Ak sa stal požívateľ invalidného dôchodku, na ktorý vznikol nárok pred 1. októbrom 1964, po tomto dni len čiastočne invalidným, vymeria sa čiastočný invalidný dôchodok vo výške polovice invalidného dôchodku podľa odseku 1, prípadne podľa odseku 3.

(5) Ak sa stal požívateľ čiastočného invalidného dôchodku, na ktorý vznikol nárok pred 1. októbrom 1964, po tomto dni úplne invalidným, vymeria sa invalidný dôchodok podľa prvej časti tohto zákona.

§ 133

(1) Pre úpravu dôchodkov podľa § 131 a 132, ktoré boli priznané podľa zákona č. 33/1957 Zb. o sociálnom zaopatrení príslušníkov ozbrojených síl v znení zákona č. 18/1959 Zb., považuje sa za priemerný mesačný zárobok doterajší dôchodkový základ.

(2) Pre úpravu dôchodkov podľa § 131 a 132, ktoré boli priznané podľa zákona č. 89/1952 Zb. o dôchodkovom zaopatrení príslušníkov ozbrojených síl, považuje sa za priemerný mesačný zárobok

doterajší dôchodkový základ upravený obdobne podľa predpisov uvedených v predchádzajúcom odseku.

§ 134

Vdovský dôchodok

(1) Vdovský dôchodok, ktorý bol priznaný podľa predpisov o sociálnom zaopatrení príslušníkov ozbrojených síl platných po 31. decembri 1956 a na ktorý vznikol nárok pred 1. októbrom 1964, nesmie byť viac ako

1 320 Kčs mesačne, ak ide o vdovu po výkonnom letcovi;

1 200 Kčs mesačne, ak ide o vdovu po vojakovi z povolania (dôchodcovi), ktorý mal najmenej 20 rokov služby v ozbrojených silách, alebo ak k jeho úmrtiu (invalidite) došlo v priamej súvislosti s výkonom tejto služby;

1 080 Kčs mesačne v ostatných prípadoch.

(2) Vdovské dôchodky priznané podľa predpisov o dôchodkovom zaopatrení platných pred 1. januárom 1957 a vdovské dôchodky vymierané i po tomto dni z dôchodkov priznaných podľa týchto predpisov nesmú presahovať sumy uvedené v predchádzajúcom odseku a znížené o osobitnú daň z dôchodku.

(3) Ďalšie trvanie nároku na vdovský dôchodok sa posudzuje podľa § 30; vykonávacie predpisy ustanovia, v ktorých prípadoch zostáva zachovaný nárok na vdovský dôchodok vdove, ktorej manžel zomrel následkom úrazu utrpeného v priamej súvislosti s výkonom služby v ozbrojených silách.

(4) Ustanovenia § 120 platia obdobne.

§ 135

Nároky na dôchodky, ktoré vzniknú v čase od 1. októbra do 31. decembra 1964

Pre nároky na dôchodky, podmienky ktorých sa splnia v čase od 1. októbra do 31. decembra 1964, platia ustanovenia tohto zákona s týmito odchýlkami:

- a) dobou zamestnania a náhradnou dobou je započítateľná doba podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1964,
- b) doba zamestnania potrebná pre vznik nároku na starobný dôchodok je najmenej 20 rokov,
- c) priemerným mesačným zárobkom je dôchodkový základ podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1964,
- d) hranica veku potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok je aspoň 55 rokov, u žien bez zreteľa na počet vychovaných detí a u mužov bez zreteľa na ustanovenia § 99,
- e) výška starobného dôchodku, invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku a invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku pri pracovnom úraze sa určí podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1964; výška týchto dôchodkov však nesmie presahovať výmeru určenú v § 131 a 132.

§ 136

(1) Ustanovenia § 111, 112, 122 až 125 platia obdobne aj pre nároky na dávky z dôchodkového zaopatrzenia v ozbrojených silách.

(2) Občanom, ktorým sa podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1964 znížil (odňal) výsluhový dôchodok v dôsledku odňatia vojenskej hodnosti alebo hodnosti príslušníka bezpečnostného sboru, môže sa po 60. roku veku priznať starobný dôchodok až do plnej výmery podľa tohto zákona, ak svojou prácou pre spoločnosť preukázali snahu odčiniť skutočnosti, ktoré

boli dôvodom pre zníženie alebo odňatie (nepriznanie) dôchodku, alebo ak sú pre to iné dôvody hodné osobitného zreteľa.

§ 137

Osobitná daň z dôchodku

(1) Ustanovenia § 63 až 65 o osobitnej dani z dôchodku sa vzťahujú aj

- a) na výsluhové a invalidné (čiastočné invalidné) dôchodky priznané podľa zákona č. 33/1957 Zb.;
- b) na odpočívne a invalidné (čiastočné invalidné) dôchodky priznané podľa zákona č. 89/1952 Zb., výmera ktorých bola upravená podľa § 131 až 133;
- c) na vdovské dôchodky uvedené v § 134 ods. 1;
- d) na sirotské dôchodky priznané podľa zákona č. 33/1957 Zb.;
- e) na osobné dôchodky.

(2) Osobitnej dani z dôchodku nepodliehajú odpočívne (výsluhové) a invalidné (čiastočné invalidné) dôchodky priznané podľa zákona č. 89/1952 Zb., výmera ktorých nebola upravená podľa § 131 až 133; tieto dôchodky však nesmú presahovať výmeru starobného, prípadne invalidného dôchodku určenú podľa § 131 a 132 a zníženu o sumu, ktorá sa rovná osobitnej dani z dôchodku.

(3) Ustanovenia § 126 ods. 2 až 4 platia obdobne.

§ 138

Ministri národnej obrany a vnútra môžu povoľovať výnimky z predchádzajúcich ustanovení tohto dielu v prípadoch hodných zreteľa priamym účastníkom boja proti fašizmu a pozostalým po nich.

Tretí diel

Záverečné ustanovenia

§ 139

Povinnosti závodu

(1) Kde sa v tomto zákone hovorí o závodoch, rozumejú sa nimi aj rozpočtové, hospodárske a iné organizácie.

(2) Pôsobnosť orgánov Revolučného odborového hnutia vyplývajúca z tohto zákona plnia vo výrobných družstvách obdobné družstevné orgány.

§ 140

Zvyšovanie nízkych dôchodkov

(1) Vzhľadom na úspory na výdavkoch sociálneho zabezpečenia, ktoré sa dosiahnu zdanením dôchodkov a úpravou niektorých dôchodkov, zvýšia sa v roku 1964 niektoré nízke dôchodky.

(2) Vláda môže v súlade s rozvojom národného hospodárstva a možnosťami našej spoločnosti ustanoviť zásady pre ďalšie zvyšovanie nízkych dôchodkov, príjemcovia ktorých nemôžu dosiahnuť zvýšenie svojho dôchodku ďalšou prácou pre starobu alebo pracovnú neschopnosť.

§ 141**Osobitná úprava dôchodkov niektorých osôb národnými výbormi**

(1) Vláda môže splnomocniť národné výbory a v odboroch pôsobnosti ministerstiev národnej obrany a vnútra ich orgány, aby primerane upravili dôchodky z dôchodkového zabezpečenia (poistenia), ktoré uznajú za neprímerane vysoké so zreteľom na to, že patria predstaviteľom skoršieho politického a hospodárskeho zriadenia alebo bývalým podnikateľom, ktorí vykorisťovali cudzie pracovné sily, a osobám, ktoré vyvíjali zvlášť aktívnu činnosť v potlačovateľskom aparáte skoršieho politického a hospodárskeho zriadenia, pokiaľ sa u týchto osôb neprejavil priaznivo vplyv výchovného pôsobenia socialistickej spoločnosti; to platí aj pre dôchodky pozostalých po uvedených osobách.

(2) Dôchodky sa nesmú úpravou znížiť pod najnižšiu výmeru.

§ 142**Odstraňovanie tvrdostí**

(1) Tvrdosti, ktoré by sa vyskytli pri vykonávaní tohto zákona, môže odstraňovať predseda Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia, a pokiaľ ide o zaopatrovací príspevok a dávky zabezpečenia umelcov a dôchodcov v chorobe, okresné národné výbory.

(2) Predseda Štátneho úradu sociálneho zabezpečenia môže so súhlasom vlády preniesť svoju právomoc uvedenú v predchádzajúcom odseku na národné výbory.

(3) V odboroch svojej pôsobnosti môžu odstraňovať tvrdosti ministri národnej obrany a vnútra.

§ 143**Vykonávacie predpisy**

(1) Štátny úrad sociálneho zabezpečenia ustanoví po dohode s Ústrednou radou odborov podrobnosti na vykonanie tohto zákona; pritom môže ustanoviť v prospech pracovníkov odchýlky od zákona, najmä ustanoviť, kedy sa zachovávajú výhody zo zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie i po skončení zamestnania v tejto kategórii, ako sa hodnotí doba zamestnania I. (II.) pracovnej kategórie, ak bolo takéto zamestnanie prerušené, a ktoré náhradné doby sa započítavajú v I. (II.) pracovnej kategórii alebo násobkom, prípadne ustanoviť aj odchýlky potrebné pre použitie automatizovaného spôsobu výpočtu podkladov pre vymernie dôchodku.

(2) Štátny úrad sociálneho zabezpečenia môže po dohode s Ústrednou radou odborov ustanoviť, že aj iní občania majú nárok na dávky dôchodkového zabezpečenia s odchýlkami ustanovenými vo vykonávacích predpisoch.

(3) Štátny úrad sociálneho zabezpečenia upraví

- a) zabezpečenie umelcov v chorobe obdobne podľa zásad obsiahnutých v predpisoch o nemocenskom poistení platných pre pracovníkov, zabezpečenie matky obdobne podľa zákona č. 58/1964 Zb. o zvýšení starostlivosti o tehotné ženy a matky a zabezpečenie umelcov po čas vojenského cvičenia;
- b) dôchodkové zabezpečenie umelcov; pritom určí základ pre výpočet dôchodku;
- c) základ pre určenie príspevku na čiastočnú úhradu nákladov na zabezpečenie umelcov a jeho výšku.

(4) V odboroch svojej pôsobnosti ustanovia podrobnosti na vykonanie tohto zákona ministerstvá národnej obrany a vnútra.

Štvrtý diel**§ 144****Zrušovacie ustanovenia**

Zrušujú sa:

1. nariadenie č. 292/1944 Zb. o ďalšom zjednodušení vo verejnoprávnom sociálnom poistení;
2. § 17 zákona č. 255/1946 Zb. o príslušníkoch československej armády v zahraničí a o niektorých iných účastníkoch národného boja za oslobodenie;
3. zákon č. 17/1947 Zb. o uznaní nárokov získaných u cudzozemských nositeľov sociálneho poistenia;
4. zákon č. 29/1950 Zb., ktorým sa mení a doplňuje zákon o uznaní nárokov získaných u cudzozemských nositeľov sociálneho poistenia;
5. § 1 č. 2 a 4, § 11 a § 17 až 23 zákona č. 64/1950 Zb. o sociálnom zabezpečení osôb povolaných na službu v brannej moci a ich rodinných príslušníkov;
6. § 9 a 10 a § 15 až 24 vládneho nariadenia č. 131/1950 Zb., ktorým sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení osôb povolaných na službu v brannej moci a ich rodinných príslušníkov v znení vládneho nariadenia č. 18/1953 Zb.;
7. § 2 ods. 1 písm. c), § 3 ods. 3 a § 4 písm. b) zákona č. 76/1952 Zb. o dani zo mzdy a predpisy ich vykonávajúce; z § 3 ods. 1 tohto zákona sa vypúšťajú slová „a dôchodky“;
8. vládne nariadenie č. 10/1953 Zb. o niektorých opatreniach v odbore penzijného nadlepenia;
9. vládne nariadenie č. 53/1956 Zb. o zvýšení niektorých dôchodkov z dôchodkového zabezpečenia;
10. zákon č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení;
11. vládne nariadenie č. 57/1956 Zb. o nemocenskom poistení a dôchodkovom zabezpečení členov výrobných družstiev, pokiaľ upravuje veci dôchodkového zabezpečenia;
12. zákon č. 33/1957 Zb. o sociálnom zaopatrení príslušníkov ozbrojených síl;
13. § 13 vládneho nariadenia č. 34/1958 Zb. o ďalších presunoch pôsobnosti a iných zjednodušeníach v štátnej správe;
14. zákon č. 41/1958 Zb. o niektorých zmenách v sociálnom zabezpečení;
15. vládne nariadenie č. 48/1958 Zb. o úprave penzijných nárokov založených na záväzkoch rozpočtových a hospodárskych organizácií;
16. zákon č. 17/1959 Zb., ktorým sa mení a doplňuje zákon o sociálnom zabezpečení;
17. zákon č. 18/1959 Zb. o niektorých zmenách v sociálnom zaopatrení príslušníkov ozbrojených síl;
18. vládne nariadenie č. 19/1959 Zb. o úprave nárokov na starobný dôchodok po dobu zamestnania;
19. vládna vyhláška č. 151/1960 Zb. o organizácii a pôsobnosti posudkových komisií sociálneho zabezpečenia;
20. § 30 ods. 3 zákona č. 40/1961 Zb. o obrane Československej socialistickej republiky;
21. vládna vyhláška č. 84/1962 Zb. o organizácii a pôsobnosti užších dávkových komisií a užších komisií sociálnej starostlivosti;
22. § 17 ods. 3 zákona č. 58/1964 Zb. o zvýšení starostlivosti o tehotné ženy a matky.

§ 145
Účinnosť

(1) Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júlom 1964, s výnimkou ustanovení uvedených v nasledujúcich odsekoch.

(2) Dňom 1. októbra 1964 nadobúdajú účinnosť ustanovenia o sociálnom zabezpečení vojakov z povolania a príslušníkov bezpečnostných sborov, s výnimkou ustanovení o kategóriách funkcií (§ 96), o priemernom mesačnom zárobku (§ 98), o starobnom dôchodku (§ 99) a jeho výške (§ 100) a o výške invalidného dôchodku (§ 102), ktoré nadobúdajú účinnosť 1. januárom 1965.

(3) Dňom 1. januára 1965 nadobúdajú účinnosť ustanovenia

1. o dobe zamestnania a o náhradných dobách (§ 6 a 7) a o prerušení zamestnania (§ 8),
2. o podmienkach pre nárok na plný a pomerný starobný dôchodok (§ 11 a 12), pokiaľ upravujú dĺžku doby zamestnania potrebnú pre nárok na starobný dôchodok a hranicu veku potrebného pre nárok žien na starobný dôchodok so zreteľom na počet vychovaných detí,
3. o invalidnom (čiastočnom invalidnom) dôchodku v mimoriadnych prípadoch (§ 27 ods. 1 a 2),
4. o výške invalidného dôchodku (§ 23 ods. 1 až 3),
5. o výške čiastočného invalidného dôchodku (§ 25),
6. o výške invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku pri pracovnom úraze (§ 26),
7. o dôchodkovom zabezpečení občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách (§ 40 až 42).

Novotný v. r.

Fierlinger v. r.

Lenárt v. r.

- *) Zákon č. 103/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov a vykonávacie predpisy k tomuto zákonu.
- *) Zákon č. 255/1946 Zb. o príslušníkoch československej armády v zahraničí a o niektorých iných účastníkoch národného boja za oslobodenie, dekrét č. 53/1945 Zb. o odčinení krívd československým verejným zamestnancom a zákon č. 47/1946 Zb. o odstránení krívd a o niektorých ochranných opatreniach v odbore verejnoprávneho sociálneho poistenia.
- *) T. j. 1/25 z 50 % priemerného mesačného zárobku.
- *) Zákon č. 40/1961 Zb. o obrane Československej socialistickej republiky.
- *) Zákon č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov, zákon č. 32/1957 Zb. o nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách a zákon č. 103/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov.
- *) § 276 a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. (Občiansky súdny poriadok).
- *) Vyhláška č. 108/1964 Zb. o pôsobnosti národných výborov vo veciach sociálneho zabezpečenia.
- *) § 9 ods. 1 zákona č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení.
- **) § 9 ods. 2 zákona č. 55/1956 Zb.
- *) § 18 zákona č. 55/1956 Zb.
- **) § 15 toho istého zákona.
- *) Napr. doba služby v 1. československom armádnom sbore v SSSR.
- **) Zákon č. 89/1952 Zb. o dôchodkovom zaopatrení príslušníkov ozbrojených síl a zákon č. 33/1957 Zb. o sociálnom zaopatrení príslušníkov ozbrojených síl v znení zákona č. 18/1959 Zb.

